

Gmach Biblioteki Uniwersyteckiej w Drammen (Norwegia) Fot. Barbara Giedrońc
(zdjęcie wykonane podczas wyjazdu studyjnego bibliotekarzy WBP w Opolu)

W numerze m.in.:

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA BIBLIOTEK

Hanna Jamry

Współpraca międzynarodowa Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu – historia i dzień dzisiejszy

Monika Wójcik-Bednarz

Współpraca z Austrią na przykładzie działalności Biblioteki Austriackiej w Opolu

Barbara Giedrońc

O współpracy z Biblioteką naukową w Ołomuńcu

Relacje

Barbara Giedrońc

Wielokulturowość w bibliotece, czyli uczymy się od najlepszych. O wizycie w norweskich bibliotekach słów kilka

Hanna Jamry, Krystyna Wrodarczyk

Z wizytą w Bańskiej Bystrzycy

Więcej artykułów spis treści

**"Bibliotekarz Opolski" - internetowe pismo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej
im. Emanuela Smołki w Opolu**

Numer 4/2014 ukazał się w internecie 10 października 2014 roku

"Bibliotekarz Opolski" jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska

ISSN 2083-7321

Redakcja:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu

Barbara Giedrońc
Agnieszka Hałubiec
Hanna Jamry
Violetta Łabędzka
Małgorzata Pindera
Piotr Polus

Biblioteka Uniwersytetu Opolskiego

Beata Śliwińska

Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej

Bożena Budrewicz

Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu

Bożena Ratajczak-Olszewska

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu

Dagmara Kawoń-Noga

Skład:

Łukasz Brudnik
Agnieszka Hałubiec

Adres redakcji:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki w Opolu
45-081 Opole, ul. Piastowska 18-20
tel. (77) 453 64 75
e-mail: redakcja@bibliotekarzopolski.pl

www.bibliotekarzopolski.pl

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	4
--------------------------	---

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA BIBLIOTEK

<i>Hanna Jamry</i> , Współpraca międzynarodowa Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu – historia i dzień dzisiejszy	5
<i>Monika Wójcik-Bednarz</i> , Współpraca z Austrią na przykładzie działalności Biblioteki Austriackiej w Opolu	17
<i>Barbara Giedroń</i> , O współpracy z Biblioteką Naukową w Ołomuńcu	22

Relacje

<i>Barbara Giedroń</i> , Wielokulturowość w bibliotece, czyli uczymy się od najlepszych. O wizycie w norweskich bibliotekach słów kilka	27
<i>Violetta Łabędzka</i> , Przedstawiciele Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu z wizytą w Bibliotece Komitatu im. Vörösmarty Mihály w Székesfehérvár na Węgrzech	39
<i>Hanna Jamry</i> , <i>Krystyna Wrodarczyk</i> , Z wizytą w Bańskiej Bystrzycy	45
<i>Ewa Dorosz</i> , Relacja z przebiegu konkursu pt. „Zyca Ci... Poczta okolicznościowa ze Śląska Opolskiego”	50
<i>Anna Jakubicka-Woźny</i> , <i>Małgorzata Pindera</i> , „Biblioteka – przystań bez granic” - relacja z IX Forum Młodych Bibliotekarzy w Gorzowie Wielkopolskim	55

BIBLIOTEKA

<i>Barbara Nogajaska</i> , Możliwości Polskiej Bibliografii Naukowej Systemu MNiSW POL-on	62
--	----

- KULTURA: LITERATURA • KSIĄŻKA • CZASOPISMIENICTWO -

<i>Małgorzata Pindera</i> , Audiobooki z bibliotecznej kolekcji	64
<i>Agnieszka Hałubiec</i> , Na regale. Przegląd nowości wydawniczych	67

REGION

<i>Hanna Jamry</i> , Nowości o Śląsku Opolskim – propozycje do księgozbioru podręcznego	69
<i>Krystyna Pawłowska</i> , ABC gmin powiatu opolskiego. Historia i współczesność gminy Tułowice	71

VARIA

W bibliotecznym obiektywie. Spotkania – wernisaże – jubileusze (zdjęcia ze zbiorów WBP w Opolu)	78
--	----

Od Redakcji

Współpraca międzynarodowa bibliotek to interesujące zagadnienie, które chcieliśmy omówić w ostatnim numerze tego roku. Pokazujemy przede wszystkim doświadczenia WBP w Opolu - a są one znaczne. Przez wiele lat udało nam się podjąć współpracę z bibliotekami z Niemiec, Czech, Słowacji, Rosji, Węgier, Ukrainy. Szeroko o tych doświadczeniach pisze Hanna Jamry w tekście „Współpraca międzynarodowa Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu – historia i dzień dzisiejszy”.

Ponadto korzystaliśmy również z wiedzy i ciekawych inicjatyw bibliotek norweskich podczas wyjazdów studyjnych. Relację z takiej wizyty prezentuje Barbara Giedrojc.

Partnerstwa z bibliotekami różnych krajów dają szansę na stały przepływ wiedzy, pozwalają na podejmowanie wspólnych inicjatyw – organizacja wystaw, wspólne publikacje, udział konferencjach. Podczas tegorocznej konferencji w WBP w Opolu – „Epoka e-czytelnictwa. Bibliotekarstwo w obliczu nowych wyzwań” - nasi partnerzy zagraniczni mogli przedstawić swoje doświadczenia związane z wdrażaniem zbiorów elektronicznych w bibliotekach swoich krajów. Natomiast pracownicy WBP w Opolu uczestniczyli w podobnej tematycznie konferencji w Bibliotece Naukowej w Bańskiej Bystrzycy.

Korzyści są obopólne. Podpatrujemy, dzielimy się swoimi pomysłami, wspólnie zmieniamy oblicze bibliotekarstwa. W kolejnych numerach „Bibliotekarza Opolskiego” na pewno pojawi się jeszcze wiele relacji z międzynarodowej wymiany doświadczeń, bo sporo wspólnych planów do zrealizowania przed nami.

Redakcja Bibliotekarza Opolskiego

- WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA BIBLIOTEK -

Hanna Jamry

Dział Informacji, Bibliografii i Promocji WBP w Opolu

Współpraca międzynarodowa Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu – historia i dzień dzisiejszy¹

Spośród bibliotek publicznych w Polsce Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu należy do tych, które najszerszej rozwinęły kontakty z zagranicą i utrzymują je od wielu lat.

Przed 1989 rokiem współpraca międzynarodowa polskich bibliotek publicznych była bardzo ograniczona. Przeprowadzone badania ankietowe przez Petera Żaka z Instytutu Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej w wojewódzkich bibliotekach publicznych o statusie naukowym wykazały, że tylko jedna trzecia z nich utrzymywała kontakty zagraniczne. Współpraca polegała głównie na wymianie doświadczeń oraz na zapoznawaniu się z pracą bibliotek partnerskich za granicą, w mniejszym stopniu na wymianie materiałów bibliotecznych, rzadko na wymianie wystaw².

Początki bibliotecznych kontaktów międzynarodowych WBP w Opolu sięgają lat 70. dwudziestego wieku. Pierwszą biblioteką zagraniczną, z którą już w 1972 roku biblioteka opolska nawiązała rozmowy o wzajemnej współpracy, była Naukowa Biblioteka Publiczna Okręgu Poczdamskiego w Poczdamie (Wissenschaftliche Allgemeinbibliothek des Bezirkes obecnie Stadt - und Landesbibliothek), w ówczesnej NRD. Była to bardzo intensywna współpraca, nakierowana przede wszystkim na bezpośrednie kontakty partnerskie.

Opolscy bibliotekarze byli świadkami uroczystego otwarcia, w październiku 1974 roku jednej z nowocześniejszych wówczas bibliotek w krajach bloku wschodniego. Współpraca obu bibliotek trwała z przerwami do 1998 roku.

Bardziej nieformalne znamiona miała współpraca z Powiatową Biblioteką Publiczną i Naukową – Oddziałem Polskim (Okresni veřejná a studijní knihovna) w Karwinie w ówczesnej Czechosłowacji. Dzięki bliskiemu sąsiedztwu i osobistym przyjaźniom pracowników odbywały się kilkudniowe wycieczki

¹ Artykuł przygotowany w oparciu o publikację zamieszczoną w jubileuszowym wydawnictwie z okazji sześćdziesięciolecia WBP w Opolu:

Śliwińska Anna: Nasi zagraniczni partnerzy. W: Zapisane w pamięci : Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki w Opolu 1951-2011. Opole, 2011. s. 60-66.

² Wołosz Jan: Biblioteczna współpraca międzynarodowa. Wybrane problemy. Warszawa: Centrum Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej, 1987, s. 48.

autokarowe dużych grup bibliotekarzy. Jednakże wydarzenia lat 80. okazały się za trudne dla utrzymania dalszej współpracy obu bibliotek.

W 2014 roku czterdziestolecie partnerstwa opolska biblioteka świętuje z **Państwową Biblioteką Naukową (Štátna vedecka knižnica) w Bańskiej Bystrzycy**. Współpraca ze słowackimi bibliotekarzami okazała się najtrwalsza. Pierwsze wzajemne wizyty odbywały się systematycznie już od 1974 roku, lecz umowę oficjalną podpisano dopiero w styczniu 1977 roku.

Štátna vedecka knižnica w Bańskiej Bystrzycy

Słowacka księżnica imponowała swoją nowoczesnością. Była jedną z pierwszych skomputeryzowanych bibliotek w swoim kraju, posiadała pracownię reprograficzną, fotolaboratorium, pocztowe połączenia magazynowe. Dzisiaj jest jedną z największych, najbardziej dynamicznie rozwijających się uniwersalnych bibliotek naukowych Republiki Słowacji, centrum nauki i kultury nie tylko dla Bańskiej Bystrzycy. Bibliotekarze obu bibliotek regularnie spotykają się w ramach wymiany doświadczeń i czynnie uczestniczą w konferencjach i seminariach.

Spotkanie pracowników WBP w Opolu z delegacją słowacką, wrzesień 2013

W 2010 roku Hanna Jamry na konferencji „Miejsce regionu w pracy biblioteki – tworzenie

informacyjnych baz o regionie w bibliotekach” wygłosiła referat „Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu księżniczą regionalną”. W 2011 roku Krzysztof Kutyla w kolejnej konferencji w Bańskiej Bystrzycy pod hasłem „Wirtualna biblioteka – biblioteką trzeciego tysiąclecia” przedstawił opolską księżnicę w świecie technologii cyfrowych. Rok później Mirosława Koćwin, w czasie międzynarodowego seminarium „16. storoście v zrkadle knižnej kultúry”, omówiła konserwację i digitalizację XVI-wiecznych starodruków w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu. Łukasz Brudnik na konferencji naukowej „Konkurencyjność bibliotek w dobie multi-mediów” referował w jaki sposób biblioteka w Opolu w dobie multimediiów pozyskuje czytelników. W tegorocznej, marcowej, międzynarodowej konferencji zorganizowanej przez opolską bibliotekę „Epoka e-czytelnictwa” Blanka Snopková przedstawiła „Słowackie biblioteki w dobie e-przemian”. Miesiąc później w Bańskiej Bystrzycy Piotr Polus w czasie międzynarodowego seminarium dot. e-zbiorów wygłosił referat „Konkurencyjność bibliotek w dobie multimediiów”. W 2011 r. w galerii biblioteki Opolanie mogli oglądać wystawę przygotowaną przez słowackich bibliotekarzy „Štátna vedecka knižnica – tvoja knižnica”.

W Republice Czeskiej opolska biblioteka współpracuje z trzema partnerami. Najdłużej, bo od 1988 r., z **Południowoczeską Biblioteką Naukową (Jihočeska vědecka knihovna) w Czeskich Budziejowicach**. Przemiany polityczne, gospodarcze i społeczne lat 90. spowodowały przerwanie kontaktów na długie lata. Wielokrotnie ponawiane próby ich wznowienia długo nie przynosiły rezultatów. Dopiero w 2003 roku niespodziewany e-mail dyrektora biblioteki czeskiej przywrócił dawne relacje między partnerami. Obchodząca w 2010 roku 125. rocznicę powstania biblioteka w Czeskich Budziejowicach jest największą i najnowocześniejszą w Południowych Czechach. Dużą wagę przywiązuje do ochrony książki dawnej. W pracowni zbiorów zabytkowych w dawnym klasztorze cystersów w Złatej Korunie przechowywane są zbiory byłych bibliotek przyklasztornych z terenu południowych Czech. Pracownia, należąca do najlepiej zorganizowanych tego typu placówek w Republice Czeskiej, była prekursorem digitalizacji starodruków. W 2012 roku opolscy bibliotekarze w czasie wizyty w Czeskich Budziejowicach podziękowali za współpracę wieloletniej dyrektorce biblioteki Květa Cempírkovej, która przeszła na emeryturę, a obecny dyrektor biblioteki, Ivo Kereš, zapowiedział dalszą aktywną współpracę biblioteczną.

Od lewej: Ivo Kereš, Květa Cempírková, Anna Maciuk, Hanna Jamry zwiedzają czeskobudziejowicką starówkę

Kolejnym czeskim partnerem, z którym WBP współpracuje od maja 2008 roku jest **Środkowoczeska**

Biblioteka Naukowa (Středočeská vědecká knihovna) w Kladnie, pełniąca funkcję centralnej biblioteki publicznej i naukowej dla regionu praskiego.

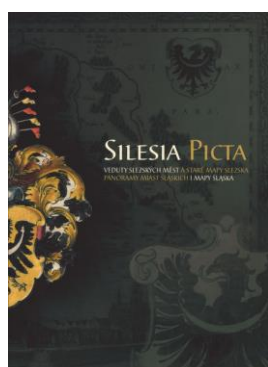
Status biblioteki naukowej otrzymała już w 1965 roku, m.in. dzięki bogatym zbiorom liczącym obecnie ponad 800 tys. jednostek. Namacalnym świadectwem współpracy z kladneńską biblioteką są wystawy. Dzięki jej pośrednictwu w 2010 roku w Galerii WuBePe gościła wystawa „Życie i epoka Karla Čapka” z Muzeum w Stare Huti. W 2011 roku dwie wystawy przygotowane przez bibliotekę opolską „Słowem malowane – ilustracje do dzieł Henryka Sienkiewicza” i „Panoramy miast śląskich” były prezentowane czeskim czytelnikom. W kwietniu tego roku czescy partnerzy udostępniłi opolanom wystawę „Josef Čapek– malarz, poeta, pisarz”.

Od maja 2010 roku współpracuje z Opolem **Biblioteka Naukowa (Vědecká knihovna) w Ołomuńcu**. Należy do największych w kraju uniwersalnych bibliotek naukowych.

Jej zbiory liczą ponad 2 miliony różnego rodzaju dokumentów czeskich i zagranicznych. Posiada bogatą kolekcję zbiorów specjalnych, zbiory zabytkowe – rękopisy, inkunabuły i starodruki. Biblioteki ołomuniecka i opolska, chcąc promować najcenniejsze swoje zbiory, wspólnie przystąpiły do projektu wspartego finansowo przez Forum polsko-czeskie „Panoramy miast śląskich i mapy Śląska” (Veduty slezských měst a staré mapy Szelska). W ramach projektu przygotowano w latach 2011 i 2012 wystawy prezentujące unikalne zbiory, zorganizowano wspólną konferencję naukową i wydano piękny katalog „Silesia Picta”. W 2012 roku pracownicy obu bibliotek przygotowali wystawę „Śląsk po Wielkiej Wojnie. Czas plebiscytu na Górnym Śląsku (1919-1921)”, a dzięki dotacji Kraju Ołomunieckiego został wydany katalog wystawy. W konferencji „Slezsko v proměňách času – Śląsk przez wieki”, przygotowanej przez Bibliotekę Naukową w Ołomuńcu, wzięły udział: Mirosława Koćwin, która przedstawiła sylwetkę śląskiego geografii i dziejopisarza Nicolasa Heveliusa oraz Barbara Giedroń z referatem „Czas plebiscytu na Górnym Śląsku – obraz Polaka i Niemca w drukach propagandowych ze zbiorów WBP w Opolu”.

W październiku 2012 ołomunieccy bibliotekarze i naukowcy wzięły udział w konferencji „450 rocznica ogłoszenia ‘Zrzirzeni’ – statutu ziemskiego księstw opolskiego i raciborskiego”, przygotowali referat nt. historii prawodawstwa w Czechach. Obecnie trwają prace nad wspólną wystawą „Ciało ludzkie w starodrukach”.

Rosyjskim odpowiednikiem opolskiej biblioteki jest **Państwowa Publiczna Biblioteka Naukowa (Gosudarstvennâ Universal'naâ Naučnaâ Biblioteka) w Biełgorodzie**. Współpraca trwa już blisko 30 lat. Placówka oferuje czytelnikom bardzo bogate zbiory liczące ponad 2,5 miliona jednostek, w tym ponad milionowy zbiór patentów. Pełni funkcję centrum życia kulturalnego, naukowego i społecznego regionu. Trwające wiele lat bardzo częste, zażyłe kontakty, pozwalają obserwować jak zmieniają się obszary działalności biblioteki, w ostatnich latach wyraźnie ukierunkowane na regionalizm, promocję, a przede wszystkim na informatyzację zasobów bibliotecznych. W ubiegłym roku opolska delegacja miała możliwość obejrzeć biełgorodzką bibliotekę po trwającym od kilku lat remoncie, wzięła udział w konferencji „Rosyjska Szkoła Innowacji Bibliotecznych”, w czasie której dyrektor WBP Tadeusz Chrobak mówił o innowacjach wprowadzonych w ostatnich latach w opolskiej bibliotece.

Tadeusz Chrobak między finalistami konkursu „Bibliotekarza Roku”

Po 2000 roku kontakty zagraniczne i liczba zawartych nowych umów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu z partnerami zagranicznymi nabrały szczególnej intensywności.

W 2002 roku władze Województwa Opolskiego i Komitatu Fejér (Węgry) odnowiły umowę o wzajemnej współpracy, co utworowało drogę opolskiej księżnicy do nawiązania, jeszcze w tym samym roku, zawodowych relacji ze swoim odpowiednikiem **Biblioteką Wojewódzką im. Vörösmarty Mihálya (Megyei Könyvtár) w Szekésfehervár**. W statystyce bibliotekarstwa węgierskiego biblioteka ta plasuje się w pierwszej szóstce (na 19 województw). Choć usytuowana w centrum miasta, w zabytkowym budynku, boryka się z dużymi problemami lokalowymi. Ponad 500 tys. zbiory różnego rodzaju dokumentów czekają od lat na lepsze warunki przechowywania i udostępniania. Wspólnota polska w Szekésfehervár, choć nieliczna (wiele jest małżeństw mieszanych, w których znajomość obu języków jest naturalną koniecznością), utrzymuje silne więzy z krajem ojczystym często organizując imprezy kulturalne. Działaczem polonijnym jest Andrzej Straszewski, który od początku współpracy bibliotek służy pomocą w tłumaczeniu z języka węgierskiego. W ubiegłym roku w czerwcu dzięki jego pomocy biblioteki wspólnym wysiłkiem przygotowały wystawę pt. "Historyczna stolica Węgier – Szekésfehervár".

Międzyregionalne porozumienie o współpracy województwa opolskiego z obwodem iwano-frankiwskim na Ukrainie podpisane zostało w październiku 2001 roku. Umowa obejmowała współpracę gospodarczą, naukową, kulturalną i turystyczną. Cztery lata później, 16 listopada 2005 r., podczas obchodów w województwie opolskim Dni Obwodu Iwano-frankiwskiego, nastąpiło uroczyste podpisanie umowy dwustronnej o współpracy zawodowej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. E. Smółki w Opolu z **Obwodową Publiczną Biblioteką Naukową im. I. Franki (Oblasna Universal'na Naukova Biblioteka) w Iwano-Frankiwsku**. Obie biblioteki deklarowały wymianę doświadczeń w różnych dziedzinach zagadnień biblioteczno-informacyjnych oraz w różnych dziedzinach aktywności kulturalnej, a w szczególności wzajemną bezpłatną wymianę wydawnictw własnych, wymianę wydawnictw z produkcji krajowej, naprzemienne staże specjalistyczne swoich pracowników, udział w konferencjach, seminariach, przygotowywanie wystaw, promocję działalności regionalnych środowisk twórczych. 19 października 2006 r., z okazji pięciolecia współpracy obu województw, odsłonięto tablicę pamiątkową na gmachu WBP w Opolu z wizerunkiem dwóch wybitnych pisarzy Ivana Franki i Stanisława Vincenza. W listopadzie tegoż roku identyczną tablicę odsłonięto na fasadzie biblioteki w Iwano-Frankiwsku.

Promocji wiedzy o regionach służą wystawy przygotowywane przez obie biblioteki.

2 czerwca 2010, dyrektorzy bibliotek Ludmyla Babiy i Tadeusz Chrobak, otworzyli wspólną wystawę w opolskiej księżnicy „Tam szum Prutu, Czeremoszu”. W październiku 2011 r. eksponowana była wystawa „Opole – historia i współczesność” w Obwodowej Bibliotece Naukowej w Iwano-Frankiwsku, w tym samym czasie mieszkańcy Opolszczyzny zwiedzali ekspozycję „Stanisław, Stanisławów, Iwano-Frankiwska”.

Delegacja opolska w prywatnym muzeum kultury huculskiej Mikołaja Iljuka, 2012

W kwietniu 2012 Iwano-Frankiwnsk obchodził jubileusz 350-lecia założenia miasta. Na wystawie „Iwano-Frankiwnsk – Opole. Biblioteki – partnerzy: chronimy tradycje, budujemy dzień dzisiejszy” znalazło się wiele wydawnictw w obu językach poświęconych historii miasta.

W siedzibach obu bibliotek odbywają się spotkania autorskie, wykłady, prelekcje.

W 2005 r. Opolanie spotkali się z literatami z Iwano-Frankiwnska: Wasylem Dobrzańskim, Tarasem Prohaśko, Haliną Petrosaniak, Marią Mykycej.

W listopadzie 2010 roku prof. Włodzimierz Kaczkan, członek Akademii Nauk, dyrektor katedry ukrainoznawstwa Iwano-Frankiwnskiego Narodowego Uniwersytetu Medycznego przedstawił polsko-ukraińskie tradycje w literaturze. W maju 2013 roku dyrektor biblioteki Ludmiła Babij wygłosiła prelekcję nt. Obwodowej Publicznej Biblioteki Naukowej w Iwano-Frankiwnsku.

Mirosława Koćwin, na prośbę partnera ukraińskiego, przygotowała obszerną kwerendę dotyczącą dziejów Biblioteki Publicznej Miejskiej w Stanisławowie, powstałej w 1872 roku na bazie księgozbioru emigranta Wincentego Smagłowskiego. Biblioteka z czasem wzbogacona została o dary wielu polskich kolekcjonerów, wśród nich znalazł się także znany pisarz Jan Nepomucen Kamiński. W 1927 roku liczyła około 8000 tomów, w tym zasługujące na szczególną uwagę starodruki polskie od XVI wieku, a także cenne mapy i rękopisy. W 1930 roku do księgozbioru włączono 5000 dzieł ze zbiorów I Państwowego Gimnazjum w Stanisławowie. Biblioteka Miejska im. W. Smagłowskiego w czasach II wojny przestała istnieć jako całość; część zbiorów uległa rozproszeniu, część została spalona.

Na temat współpracy bibliotek ukazało się kilkadziesiąt artykułów w prasie ukraińskiej, *Kurierze Galicyjskim* – piśmie Polaków na Ukrainie oraz w opolskiej prasie codziennej i kwartalniku fachowym „Bibliotekarz Opolski”.

Zaangażowanie opolskich bibliotekarzy i wymierne efekty współpracy bibliotek zostały docenione przez władze ukraińskie. W 2010 roku dyrektor opolskiej biblioteki Tadeusz Chrobak został uhonorowany medalem „Za zasługi wobec Przykarpacia” III stopnia.

Dwa lata trwały rozmowy o szczegółach współpracy WBP z **Centrum Bibliotek Krajowych Nadrenii-Palatynatu (Landesbibliothekszentrum Rheinland-Pfalz)** z siedzibą w Koblencji. Umowa została podpisana w 2007 roku przez dyrektorów bibliotek w obecności wiceministra kultury Nadrenii-Palatynatu, regionu partnerskiego Opolszczyzny. Centrum (LBZ) spełnia rolę publicznej biblioteki naukowej regionu, której strukturę tworzy pięć samodzielnych bibliotek: Reńska Biblioteka Krajowa (Rheinische Landesbibliothek) w Koblencji, Biblioteka Krajowa Palatynatu (Pfälzische Landesbibliothek Speyer), Zabytkowa Biblioteka Naukowa (Bibliotheca Bipontina w Zweibrücken) i Büchereistelle w Koblencji – biblioteka m.in. udostępniająca bibliotekom publicznym, szkolnym i kościelnym księgozbiory wymienne. Współpraca z biblioteką niemiecką już zaowocowała wspólnymi inicjatywami – tradycją stały się gościnne wystawy. Zapoczątkowała je wystawa „W Dolinie Renu”, którą Opolanie mogli oglądać w 2008 roku w Galerii WuBePe. Dwa lata później opolska księżnica w Koblencji zaprezentowała wystawę „Panoramy miast śląskich”. Jesienią 2011 roku kolejna wystawa „Uprawa winorośli i kultura wina w Nadrenii-Palatynacie” gościła w Opolu. W tym też roku dyrektor Tadeusz Chrobak, Katarzyna Ostrowska-Pałyga, pracownik Działu Instrukcyjno-Methodycznego i Monika Wójcik-Bednarz, kierownik Biblioteki Austriackiej wzięli udział w trójstronnym panelu bibliotek (Koblencja-Opole-Kladno) dotyczącym „Możliwości kształcenia bibliotekarskiego w Czechach, Polsce i Niemczech” oraz „Regionalnych serwisów bibliotecznych trzech bibliotek partnerskich”. W październiku 2013 r. w Koblencji otwarto opolską wystawę „Zamki i pałace na Śląsku”. Rok 2014 jest szczególnie pracowity, w marcu w czasie międzynarodowej konferencji „Epoka e-czytelnictwa. Bibliotekarstwo w obliczu nowych wyzwań” Jürgen Seefeldt przedstawił „Związek Bibliotek w Sieci Nadrenii Palatynatu”, dzień wcześniej otwarto wystawę „Miejsca światowego dziedzictwa UNESCO w Nadrenii-Palatynacie”.

W połowie listopada 2014 r. z okazji 10-lecia Centrum Bibliotek Krajowych Nadrenii-Palatynatu planowana jest konferencja „Biblioteka w przestrzeni publicznej”, na którą pracownicy WBP przygotowują wystąpienie zatytułowane „Biblioteka publiczna miejscem aktywizacji społeczności lokalnej – na przykładzie doświadczeń WBP w Opolu”.

Badanie, pielęgnowanie i zachowanie wielokulturowej spuścizny Śląska były tematem rozmów WBP w Opolu i **Muzeum Ziemi Górnośląskiej (Oberschlesische Landemuseum) w Ratingen (Hösel)**.

W konsekwencji, październiku 2013 r., doszło do otwarcia wystawy „Zamkowe opowieści. Szlachta na Śląsku” przygotowanej przez obie placówki. Wystawa odbyła się w ramach 10. Dni Kultury Niemieckiej na Śląsku Opolskim. W trakcie imprezy podpisana została Umowa o partnerskiej współpracy kulturalnej pomiędzy Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Opolu a Muzeum Ziemi Górnośląskiej w Ratingen na lata 2013-2017.

Dyrektor WBP Tadeusz Chrobak i dyrektor MZG dr Stephan Kaiser

Umawiające się strony zobowiązały się do rozwijania współpracy związanej z odnajdywaniem, ocalaniem od zniszczenia i zapomnienia obiektów kulturowych Śląska poprzez m.in. wymianę informacji o posiadanych zbiorach, wymianę wystaw czasowych, organizację naukowych konferencji tematycznych, prowadzenie badań naukowych, wspólne wydawanie publikacji naukowych. Nasz nowy partner – Muzeum Ziemi Górnośląskiej – powstało w 1983 roku jako muzeum historii kultury i jest największym muzeum śląskim w zachodniej części Niemiec. Placówka, promując kulturę śląską, prezentuje szerokiej publiczności nieprzemijające ślady przeszłości i teraźniejszości tego regionu. W otwartym w 1998 roku nowym budynku muzeum jest stała ekspozycja poświęconą kulturze i historii Górnego Śląska, ponadto prezentowane są wystawy czasowe, m.in. w 2010 roku opolskiej biblioteki „Panoramy miast śląskich między XV a XIX wiekiem”.

Omawiając współpracę zagraniczną Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej nie można pominąć pozostałych partnerów, z którymi współpracuje od wielu lat.

Wymierne efekty przynoszą kontakty z **Republiką Austrii**, która od 1993 roku współfinansuje oddział WBP – Bibliotekę Austriacką. Dotowane są zbiory biblioteczne, stypendia dla pracowników i imprezy promujące kulturę tego kraju. Biblioteka Austriacka, pełniąc rolę centrum upowszechniania kultury i historii Austrii w regionie opolskim, jest organizatorem różnego rodzaju imprez kulturalnych, przyczynia się także do propagowania literatury niemieckojęzycznej. Jednym z ważniejszych wydarzeń ubiegłego roku był jubileusz Biblioteki Austriackiej. Dwadzieścia lat temu, 29 maja 1993 r., uroczystego otwarcia placówki dokonali ówczesny wicekanclerz Republiki Austrii Erhard Busek wraz z wojewodą opolskim Ryszardem Zembaczyńskim. Było to wówczas bardzo ważne wydarzenie. Dzięki wszechstronnym

działaniami kulturotwórczym i realizowanym projektem, w tym również o zasięgu międzynarodowym, placówka stała się integralną częścią opolskiego życia kulturalnego.

Wizytówką wieloletniej współpracy są odbywające się od 2000 roku pod patronatem Marszałka Województwa Opolskiego i Konsula Generalnego Republiki Austrii w Krakowie początkowo „Dni Kultury Austriackiej”, a obecnie „Wiosna Austriacka”. W 2014 roku po raz czternasty mieszkańcy Opolszczyzny mogli uczestniczyć w wystawach, koncertach, spotkaniach autorskich, prelekcjach i wziąć udział w konkursie wiedzy o Austrii.

Od wielu lat sprawdzonymi partnerami opolskiej biblioteki są również Stiftung Martin-Opitz-Bibliothek w Herne (Niemcy), Inter Nationes w Bonn, Herder – Institut w Marburgu, Instytut Goethego czy Muzeum Kultur Europejskich – Muzeów Państwowych w Berlinie, dzięki któremu po raz pierwszy w Polsce zaprezentowano wystawę „100 lat kalendarzy adwentowych” (2012) .

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu kontynuuje współpracę z bibliotekami zagranicznymi na podstawie umów o współpracy i wymianie informacji.

Zapisy w umowach dotyczą następujących obszarów i działań:

- wymiany informacji o regionach partnerskich – kulturze, nauce, gospodarce, turystyce – realizowanych poprzez wymianę wydawnictw albumowych, przewodników, katalogów, organizację wystaw promujących regiony, udział w różnorodnych wydarzeniach kulturalnych, naukowych,
- wymiany doświadczeń z zakresu działalności biblioteczno-informacyjnej realizowanych poprzez wizyty delegacji bibliotekarzy – bezpośrednie kontakty oficjalne, staże przywarsztatowe, udziały w konferencjach, seminariach, organizację wystaw tematycznych i promujących zbiory bibliotek,
- wymiany dokumentów własnych bibliotek – plany pracy, sprawozdania, czasopisma fachowe, publikacje bibliotek,
- wymiany wydawnictw z produkcji krajowych zgodnie z zapisanym w umowach profilem,
- współpracy informatycznej – wdrażanie nowych technologii komputerowych, digitalizacja dokumentów, popularyzacja zbiorów i usług bibliotek poprzez linki do stron www.

Dzięki wymianie międzynarodowej do zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej każdego roku włączanych jest ok. stu jednostek inwentarzowych (w tym książek, płyt CD, filmów fabularnych, nut,

map) przekazanych przez współpracujące biblioteki. Wymiana znacznie wzbogaca zbiory Biblioteki Austriackiej i Biblioteki Obcojęzycznej o cenne publikacje: wydawnictwa albumowe, przewodniki turystyczno-krajoznawcze, podręczniki do nauki języków, beletrystykę, prenumeratę czasopism. Co roku biblioteka opolska przekazuje bibliotekom zagranicznym publikacje własne oraz kilkadziesiąt tytułów wydawnictw z produkcji krajowej.

Jak każde współdziałanie, tak i współpraca WBP w Opolu z bibliotekami zagranicznymi zależy od inicjatywy, aktywności i atrakcyjności oferty współpracy przedstawionej partnerom. Bezpośrednie kontakty bibliotekarzy z partnerskich bibliotek, uczestnictwo w stażach, warsztatach, konferencjach pozwalają na doskonalenie własnych metod pracy, podpatrzenie „pomysłów” i przeniesienie ich na własny grunt. Wspólne poszukiwania nowych rozwiązań mają na celu udoskonalanie sposobów zaspokajania potrzeb użytkowników bibliotek. Plany, sprawozdania, strategie rozwoju instytucji, czasopisma fachowe, bezpośrednie wejście do witryn bibliotek pozwalają poznawać aktualne działania i podejmowane inicjatywy bibliotek partnerskich.

O wadze wieloletniej współpracy międzynarodowej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu z bibliotekami zagranicznymi niech świadczą dane statystyczne. W latach 1974 –sierpień 2014 odbyło się 133 wymian delegacji, w których uczestniczyło ogółem 523. bibliotekarzy³. W czasie zawodowych spotkań delegacje poznawały nie tylko specyfikę pracy partnerskich bibliotek, ale również bibliotek podległych im merytorycznie – powiatowych, miejskich i filii, najczęściej usytuowanych na wsiach.

Współpraca z bibliotekami partnerskimi obok walorów merytorycznych stwarza możliwości nawiązania serdecznych kontaktów międzyludzkich. Zawodową część programu zawsze dopełniają atrakcje turystyczne – zwiedzanie zabytków, obiektów sakralnych, miejsc historycznych, muzeów i innych placówek kulturalnych, a uczestnictwo w wernisażach, spotkaniach autorskich, festiwalach, poszerzają naszą wiedzę o kraju partnerskim.

³ W latach 1974-2010 odbyło się 96 wymian delegacji, uczestniczyło w nich 417. bibliotekarzy, w latach 2011-sierpień 2014 odbyło się 37 wymian delegacji, uczestniczyło w nich 106. bibliotekarzy.

Wojewódzka Biblioteka Biblioteka Austriacka Publiczna w Opolu

Monika Wójcik-Bednarz

WSPÓŁPRACA Z AUSTRIĄ na przykładzie działalności Biblioteki Austriackiej w Opolu

Działające od ponad 20 lat biblioteki austriackie za granicą tworzą ważną platformę dialogu międzynarodowego i międzykulturowego z Austrią. Ponad połowa z istniejących dzisiaj 61 bibliotek powstała w latach 1990-1995. Początki powstania sieci bibliotek austriackich za granicą – Österreich-Bibliotheken im Ausland, bo taka jest ich oficjalna, oryginalna nazwa, sięgają 1986 r. i związane są z Polską. Wówczas w Krakowie przy Bibliotece Jagiellońskiej powstała pierwsza Czytelnia Austriacka. Krakowski projekt pilotażowy cieszył się ogromnym zainteresowaniem i posłużył za modelowe rozwiązanie wdrażane po 1989 r. w wielu – głównie historycznie, kulturowo i językowo związanych z Austrią – krajach.

Biblioteki Austriackie za granicą

Sieć bibliotek austriackich organizacyjnie podlega Ministerstwu Spraw Europejskich i Międzynarodowych Republiki Austrii i jest ważnym elementem austriackiej dyplomacji i polityki kulturalnej za granicą. Umiejscowione w większości przy uniwersytetach, bibliotekach narodowych i publicznych służą jednak nie tylko studentom i środowisku naukowemu, ale całemu społeczeństwu. Prowadzą aktywną działalność kulturalną organizując we współpracy z ambasadami, konsulatami czy Austriackimi Forami Kultury, spotkania z autorami, wykłady, koncerty i wystawy.

Biblioteki austriackie powstały i działają na zasadzie partnerstwa z istniejącymi instytucjami lokalnymi, głównie bibliotekami i uniwersytetami. Większość bibliotek usankcjonowała chęć współpracy w formie wzajemnych porozumień w momencie ich zakładania lub dopiero po wielu latach funkcjonowania. Porozumienie pomiędzy Ministerstwem Federalnym do Spraw Europejskich i Międzynarodowych Republiki Austrii, reprezentowanym przez Austriacki Konsulat Generalny w Krakowie oraz Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Opolu w celu dalszego funkcjonowania otwartej w dniu 29 maja 1993 r. w Opolu Biblioteki Austriackiej – Österreich-Bibliotheken podpisane zostało 17 marca 2009 r.

Porozumienie podpisują Konsul Generalny Republiki Austrii w Krakowie, Christophe Ceska
i Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu, Tadeusz Chrobak

Zgodnie z ustaleniami porozumienia, strona austriacka przeznaczą co roku określony budżet na zakup nowości wydawniczych, a także pokrywa część kosztów związanych z organizacją imprez kulturalnych, takich jak honoraria i koszty podróży. Bibliotekarze, opiekunowie naukowcy i osoby współpracujące z bibliotekami austriackimi mogą skorzystać ze stypendiów na cele szkoleniowe, konferencje, wyjazdy studyjne lub kursy językowe. Instytucje prowadzące ponoszą natomiast wydatki na bieżące utrzymanie bibliotek, ich wyposażenie, infrastrukturę techniczną oraz wynagrodzenie pracowników.

Zbiory

Każda z bibliotek otrzymała na początku działalności księgozbiór składający się z ok. 3500 książek beletrystycznych autorów austriackich oraz literatury naukowej i popularnonaukowej o szerokim spektrum zagadnień związanych z Austrią. Zbiory bibliotek są systematycznie uzupełniane o szczególnie poszukiwaną w danej jednostce literaturę, na zakup której biblioteki otrzymują co roku pulę pieniędzy z austriackiego Ministerstwa Spraw Europejskich i Międzynarodowych. Każda z bibliotek sama decyduje o profilu zbiorów w zależności od potrzeb użytkowników. Biblioteki austriackie posiadają, w zależności od daty powstania i aktywności, zbiory liczące od 6 000 do 10 000 wól. Dla przykładu opolska Biblioteka Austriacka posiada zbiór liczący 9 500 woluminów.

Międzynarodowa współpraca naukowa

Specjaliści różnych dziedzin z wielu uniwersytetów i placówek badawczych, przy których działają biblioteki austriackie spotykają się regularnie na konferencjach organizowanych przez Ministerstwo Spraw Europejskich i Międzynarodowych Austrii oraz Austriacką Akademię Nauk, koordynującą realizowane projekty badawcze. Współpraca intensyfikowana jest także poprzez organizowane seminaria, warsztaty czy wyjazdy studyjne, ułatwiające realizację ponadgranicznych inicjatyw

badawczych i przedsięwzięć kulturalnych. Ich efektem są wydawane od 2005 r. materiały pokonferencyjne w ramach serii *Chancen kulturellen Netzwerke*.

Wynikiem współpracy jest również seria *Transkulturelle Forschungen an den Österreich-Bibliotheken im Ausland*, w której publikowane są prace związane z badaniami transgranicznymi i transkulturowymi. Od 2009 r. w wiedeńskim wydawnictwie Lit w tej serii ukazało się 10 tomów. Przedmiotem publikacji były głównie związki historyczne z Austrią. W projekcie badającym sytuację uniwersytetów w okresie przełomu politycznego udział brali historycy z Uniwersytetu Opolskiego Małgorzata Świder i Mariusz Patelski. W 2013 roku z okazji jubileuszu 20-lecia działalności Biblioteki Austriackiej Biblioteka Austriacka - Österreich wspólnie z Instytutem Filologii Germańskiej Uniwersytetu Opolskiego zrealizowała projekt „Przekraczanie granic i ruchy migracyjne. Doświadczenie obcości i zjawisko migracji w literaturze oraz w życiu codziennym Austrii, Niemiec i Szwajcarii”, którego ukoronowaniem jest wielodzielnicowa publikacja naukowa wydana w ramach serii międzynarodowego wydawnictwa Lit.

Sieć współpracy

W ogłoszonym w 2001 r. nowym projekcie zagranicznej polityki kulturalnej *Auslandskultur neu* przedstawiono podstawy koncepcji rozwoju bibliotek austriackich, jako jednego z ważnych elementów polityki kulturalnej. W myśl projektu biblioteki austriackie miały stać się aktywnymi ośrodkami kulturalnymi. Przy zachowaniu dotychczasowych funkcji, zakładano zwiększenie ich roli, jako centrów kultury i edukacji. Ważnymi czynnikami w realizacji tego planu było polepszenie infrastruktury bibliotek,

wyposażenie w nowoczesny sprzęt oraz łącza internetowe. Realizację planowanych założeń miały ułatwić dokształcanie i motywowanie pracowników, wspólne spotkania robocze i wymiana doświadczeń.

Jednym z założeń nowej koncepcji polityki kulturalnej było utworzenie portalu internetowego www.oesterreich-bibliotheken.at, jako ważnej platformy skupiającej informacje o bibliotekach austriackich na świecie, realizowanych przez nie przedsięwzięciach i ważnych wydarzeniach oraz Austrii. Portal zawiera również aktualizowaną na bieżąco bazę pracowników bibliotek, dane kontaktowe, linki do stron internetowych instytucji oraz do katalogów zbiorów. Uruchomiono platformę umożliwiającą dostęp do informacji o aktualnie prowadzonych projektach naukowo-badawczych, bazę danych o zagranicznych tłumaczeniach literatury austriackiej, artykułach, pracach badawczych powstałych w kręgach bibliotek austriackich oraz dysertacjach i pracach magisterskich. Portal daje ponadto wgląd w szerokie spektrum wydarzeń kulturalnych w Austrii.

Wymiana informacji i doświadczeń jest szczególnie ważna dla pracowników bibliotek austriackich z państw oddalonych znacznie od Austrii. Pobyt w Austrii jest najlepszym sposobem pozyskania odpowiednich informacji i literatury do zasobów biblioteki. Od 1996 dla pracowników bibliotek austriackich i młodych naukowców organizowane są dwa razy w roku dwutygodniowe konferencje i warsztaty, w trakcie których prezentowane są wykłady o literaturze, historii, sztuce i muzyce austriackiej. Uczestnicy seminariów mają okazję do osobistego kontaktu z czołowymi naukowcami oraz zapoznania się z prowadzonymi przez nich badaniami. Organizowane są także wizyty w instytucjach kultury, muzeach, czy bibliotekach, będące okazją do ich poznania, a także nawiązania bezpośredniego kontaktu z pracownikami tych instytucji. Są również okazją do poznania form i metod pracy bibliotek.

Biblioteki austriackie jako nowoczesne centra kultury austriackiej

Biblioteki austriackie nie tylko udostępniają zbiory, ale również organizują konferencje i imprezy kulturalne, takie jak spotkania autorskie, wystawy, koncerty czy wykłady. Są centrami kultury austriackiej, organizującymi wspólnie z ambasadami, konsulatami i Austriackimi Forami Kultury szereg spotkań, imprez i konferencji.

Biblioteka Austriacka w Opolu od 2000 r. organizuje projekt kulturalny „Wiosna Austriacka”, w ramach której odbywa się co roku koncert muzyczny, spotkanie z pisarzem, wystawa oraz konkurs wiedzy o Austrii.

Aktywność bibliotek uzależniona jest od możliwości kadrowych, lokalowych i zainteresowania publiczności. Zaangażowanie wieloletnich pracowników o wysokich kompetencjach językowych i organizatorskich ma wpływ na różnorodność programu oferowanego przez biblioteki. Biblioteka Austriacka we Wrocławiu była kilkanaście lat współorganizatorem Festiwalu Muzyki Wiedeńskiej, Biblioteka Austriacka w Opolu organizuje od 2000 r. corocznie Wiosnę Austriacką, konkurs wiedzy o Austrii i prowadzi kursy języka niemieckiego.

11 marca 2014, godz. 15.30 <small>19:00 - 20:00</small> I etap XVII edycji konkursu wiedzy Austria - kraj i mieszkańcy	5 maja 2014, godz. 18.00 <small>19:00 - 20:00</small> Koncert 1914 - ŚWIAT WCZORAJSZY KREISLER TRIO WIEN W składzie: Bojidara Kouzmanova-Vladar - skrzypce Axel Kircher - altówka Luis Zorita - wiolonczela
3 kwietnia 2014, godz. 12.00 <small>13:00 - 14:00</small> Finał XVII edycji konkursu wiedzy Austria - kraj i mieszkańcy	W programie Robert Fuchs, Ernst Krenek, Anton Webern i Ernst von Dohnanyi Darmowe wejściówki można odebrać w Bibliotece Austriackiej w Opolu pl. Piłsudskiego 5, tel. 77 47 47 685
8 kwietnia 2014, godz. 11.00 <small>12:00 - 13:00</small> Okazanie wystawy GWALTOWNA CISZA PRZED BURZA - czas przed rokiem 1914 Ekspozycja do 6 maja	15 maja 2014, godz. 12.00 <small>13:00 - 14:00</small> Spotkanie autorskie TRICK MY FILM Kino czytane Ungläubig (Niewiary) SAMA MAANI pisarz z Austrii pochodzenia irańskiego
9 kwietnia 2014, godz. 11.00 <small>12:00 - 13:00</small> Spotkanie autorskie SIMON DECKERT pisarz z Liechtensteinu	21 maj 2014, godz. 12.00 <small>13:00 - 14:00</small> Spotkanie autorskie MARIANNE GRUBER pisarka z Austrii
15 kwietnia 2014, godz. 13.00 <small>14:00 - 15:00</small> Spotkanie z tłumaczem RYSZARDEM WOJNAKOWSKIM prezentacja tłumaczenia książki "HRABIA LUNA" Alexandra Lernet-Holenii	

ORGANIZATOR: **BIBLIOTEKA AUSTRIACKA** OSTRECKA BIBLIOTEKA
 PATRONAT HONOROWY: Ambasada Austrii w Opolu
 PARTNERZY: austriackie forum kultury fb ajmatur nfo plus WOCHENLATT

Biblioteki austriackie za granicą włączają się także w akcję promocji czytelnictwa *Austria czyta – spotkajmy się w bibliotece*, organizowaną od 2005 r. przez Zrzeszenie Bibliotek Austriackich. Niemiecka nazwa imprezy to Österreich liest – Treffpunkt Bibliothek. Biblioteka Austriacka w Opolu bierze udział w imprezie od samego początku.

Tygodniowy maraton czytelniczy odbywa się w połowie października w prawie wszystkich bibliotekach w Austrii oraz w wielu bibliotekach austriackich za granicą. Patronat honorowy nad imprezą sprawuje prezydent Republiki Austrii. Od wielu lat 26 września obchodzony jest Europejski Dzień Języków Obcych, będący okazją do promocji języka niemieckiego.

Barbara Giedroń

Oddział Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych

WBP w Opolu

O współpracy z Biblioteką Naukową w Ołomuńcu

Biblioteka Naukowa w Ołomuńcu (Vědecká knihovna v Olomouci) 2010 r. została nowym partnerem opolskiej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej. Początki biblioteki sięgają 1566 r., do 1860 r. pełniła funkcję biblioteki uniwersyteckiej. Dziś należy do największych bibliotek w Republice Czeskiej. Słynie z unikatowej kolekcji zbiorów historycznych – posiada ok. 1500 rękopisów i 1700 inkunabułów.

Pierwszy wspólny projekt Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu oraz Biblioteka Naukowa w Ołomuńcu zrealizowały w 2011 r. Była to wystawa „*Silesia picta*”, prezentująca panoramy miast śląskich i mapy Śląska od XV do XIX w. ze zbiorów obu bibliotek. Ekspozycja pokazywana była zarówno w Galerii *WuBePe* w Opolu, jak i salach Muzeum Archidiecezjalnego w Ołomuńcu.

W ramach projektu strona czeska zorganizowała też konferencję naukową „Śląsk przez wieki” (Slezsko v proměnách času). Wzięły w niej udział Mirosław Koćwin i Barbara Giedroń z Oddziału Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych WBP, a także pracownicy naukowcy z Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego. Wszyscy wygłosili referaty dotyczące historii Śląska. Kolejną wspólną wystawę, „Śląsk po Wielkiej Wojnie. Czas plebiscytu na Górnym Śląsku (1919-1921)” (Slezsko po Velké válce. Čas plebiscitu v Horním Slezsku (1919–1921)), otwarto w październiku 2012 r. w Galerii *Biblio* w Ołomuńcu.

Zaprezentowano na niej polskie, niemieckie oraz czeskie druki propagandowe czasu plebiscytu na Górnym Śląsku po I wojnie światowej. Warto zaznaczyć, że obydwu wystawom towarzyszył katalog, którego wydanie możliwe było m.in. dzięki pozyskaniu funduszy grantowych Kraju Ołomunieckiego.

Ta współpraca jest inna od pozostałych. Jej głównym celem nie jest bowiem wymiana doświadczeń dotyczących pracy bibliotekarskiej, a wspólna prezentacja najciekawszych i najcenniejszych zbiorów własnych bibliotek opolskiej i ołomunieckiej. Stąd stała, ścisła i udana współpraca Oddziału Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu oraz Zbiorów Historycznych Biblioteki Naukowej w Ołomuńcu.

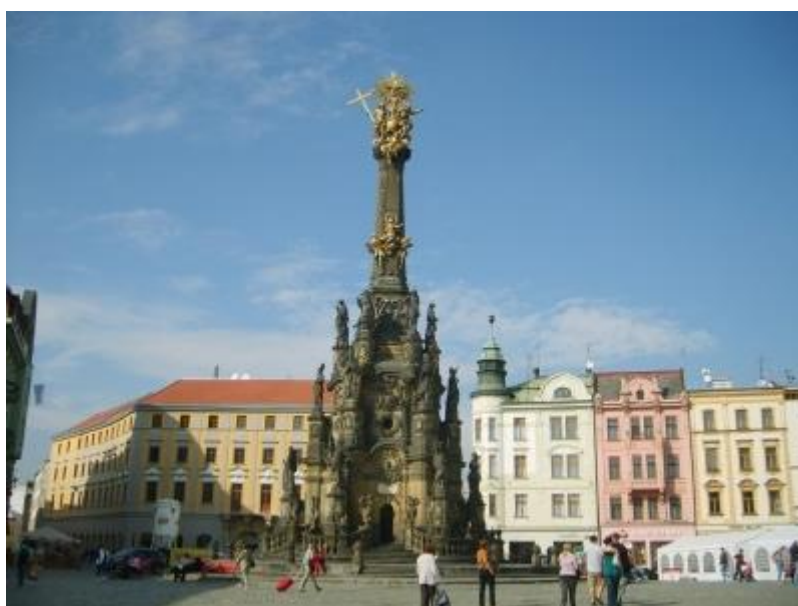
Uroczyste otwarcie wystawy "Silesia picta" w Galerii WuBePe (10.05.2012 r.)"

Wystawa "Silesia picta"

Dyrektor WBP w Opolu Tadeusz Chrobak oraz dyrektor Biblioteki Naukowej w Ołomuńcu Jitka Holásková

Symbol Ołomuńca - kolumna Trójcy Przenajświętszej, zabytek światowego dziedzictwa UNESCO

Uroczyste otwarcie wystawy „Śląsk po Wielkiej Wojnie. Czas plebiscytu na Górnym Śląsku (1919-1921)” w Galerii Biblio w Ołomuńcu (1.10.2012 r.). Barbara Giedrońc oraz Lubomír Novotný – współautorzy wystawy

Wystawa „Śląsk po Wielkiej Wojnie. Czas plebiscytu na Górnym Śląsku (1919-1921)”

W Ogrodzie Kwiatowym w Kromieryżu – od lewej Mirosława Koćwin (kierownik Oddziału Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych WBP), Miloš Korhoň (zastępca dyrektora Biblioteki Naukowej w Ołomuńcu), Jiří Glonek, Lubomír Novotný oraz Barbara Giedrojc

- Relacje –

Barbara Giedrońc

Oddział Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych WBP w Opolu

Wielokulturowość w bibliotece, czyli uczyliśmy się od najlepszych. O wizycie w norweskich bibliotekach słów kilka

„Biblioteka miejscem spotkań wielu kultur” to projekt, w który jesienią ubiegłego roku zaangażowała się Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu. Projekt swym zasięgiem obejmuje kilkadziesiąt bibliotek w 4 województwach. Jego celem jest wypracowanie modelowej biblioteki, która swą działalnością dążyć będzie do integrowania lokalnej, wielokulturowej społeczności. Wojewódzka Biblioteka Publiczna wraz z bibliotekami publicznymi w Ozimku, Popielowie, Tarnowie Opolskim, Jemielnicy oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu, utworzyła partnerstwo. Pracownicy bibliotek wzięli też udział w ponad półrocznym cyklu szkoleń, podczas którego przeszli trening antydyskryminacyjny, nabyli wiedzę i umiejętności potrzebne do planowania oraz realizacji działań na rzecz społeczeństwa wielokulturowego, przeprowadzili w lokalnej społeczności diagnozę środowiska wielokulturowego, dzięki której zapoznali się z potrzebami mniejszości.

Wzorem działań wielokulturowych mają być czynności podejmowane od lat przez biblioteki w Norwegii. W kraju, w którym od lat systematycznie wzrasta liczba imigrantów (w ciągu ostatnich 20 lat procent imigrantów w społeczeństwie norweskim wzrósł z 4% do 18%), biblioteki publiczne mają wypracowany model działań, który pomaga imigrantom w integracji ze społeczeństwem norweskim. To właśnie biblioteki są instytucjami, do których swoje pierwsze kroki kierują – często nie znający języka norweskiego – imigranci i uchodźcy.

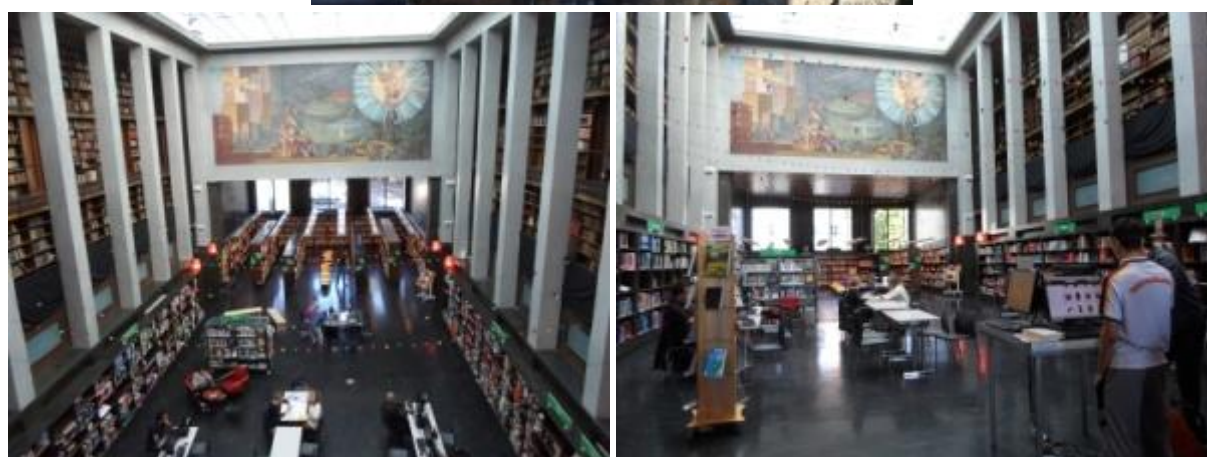
By bliżej poznać ofertę norweskich bibliotek i na własne oczy przekonać się, jak działają biblioteki wielokulturowe, przedstawicielki partnerstwa opolskiego, wraz z bibliotekarzami z partnerstw gorlickiego oraz olsztyńskiego, udały się do Norwegii. Tam, w ciągu 3 dni odwiedziły Bibliotekę Wielojęzyczną w Oslo, Bibliotekę Publiczną w Holmlia, Bibliotekę Okręgową w Buskerud, Bibliotekę Publiczną oraz Bibliotekę Uniwersytecką w Drammen, Biblioteki Publiczne w Ovre Eiker oraz Nedre Eiker, Bibliotekę Publiczną w Vestre Toten, Bibliotekę Okręgową w Oppland, Bibliotekę Publiczną w Gjøvik oraz zapoznały się z działalnością Centrum Kształcenia Dorosłych w Gjøvik.

Deichmanske Bibliotek Oslo

Biblioteka Wielojęzyczna w Oslo jest biblioteką publiczną, której głównym zadaniem jest zakup oraz udostępnianie książek w 57 językach obcych. Biblioteka posiada również oddział „Det flersprakige bibliotek” (DFB), której pracownicy nie mają bezpośredniego kontaktu z czytelnikami, a zajmują się zakupem i opracowaniem wielojęzycznego księgozbioru oraz zaopatrywaniem krajowych bibliotek w książki. Bibliotekarze „w terenie” nie muszą bowiem mieć wiedzy o obcojęzycznej literaturze.

Wystarczy, że złożą zamówienie na książki w konkretnym języku (lub językach), a resztą, czyli doborem literatury, pakowaniem i wysyłką, zajmują się bibliotekarze z Oslo.

Polskojęzyczny księgozbiór liczy aż 3013 tytułów w 8400 egzemplarzach (dane na koniec 2013 r.). Opiekę nad nim sprawuje pani Urszula Lach, która na bieżąco śledzi nowości wydawnicze na polskim rynku. Zbiory książkowe uzupełniają filmy oraz płyty z muzyką, które jednak przegrywają konkurencję z internetem i nie są już tak chętnie wypożyczane. Książki w języku polskim są, zaraz po języku rosyjskim, najczęściej wypożyczanymi książkami obcojęzycznymi. Nic dziwnego, skoro Polacy od prawie 10 lat stanowią w Norwegii najliczniejszą grupę imigrantów. Oficjalne statystyki podają liczbę 80 tys., w rzeczywistości szacuje się, że jest ich ok 200 tys. Wg badań średnia wieku Polaków w Norwegii to 25-35 lat, mają wyższe zawodowe lub średnie zawodowe wykształcenie i tylko 10% nie zna wcale języka norweskiego. Czują się stosunkowo dobrze zintegrowani ze społeczeństwem norweskim i choć biorą minimalny udział w życiu kulturalnym, to, jak przyznają norwescy bibliotekarze, czytają dużo książek.

Biblioteka Wielojęzyczna w Oslo

Dział dziecięcy biblioteki

Jedna z wielu półek z polskojęzycznymi zbiorami

Książki obcojęzyczne

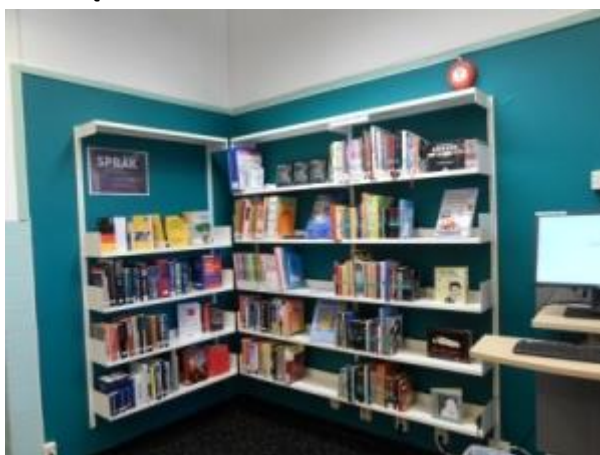

Biblioteka Publiczna w Holmlia

Holmlia to dzielnica leżąca w południowo-wschodniej części Oslo; liczy ok. 36 tys. mieszkańców. Dzielnica ta jest bardzo zróżnicowana etnicznie – ok. 50% mieszkańców stanowią imigranci oraz ich dzieci. Stąd różnorodne i niełatwe wyzwania, którym próbuje sprostać tamtejsza biblioteka.

Wnętrze biblioteki

Kącik z książkami przygotowanymi z myślą o imigrantach

Dział z literaturą dziecięcą

Biblioteka Okręgowa w Buskerud, Biblioteka Publiczna oraz Biblioteka Uniwersytecka w Drammen

Największe wrażenie zrobiła na bibliotekarzach biblioteka w miejscowości Drammen, położonej 40 km na południowy wschód od Oslo. Nowoczesny gmach powstały w historycznej części miasta, na miejscu dawnej fabryki papieru, jest imponujący. Atrakcyjny i przyjazny wystrój, wygodne umeblowanie oraz udogodnienia dla czytelników, nowy, popularny księgozbiór, liczni studenci korzystający również ze znajdujących się w tym samym budynku biblioteki uniwersyteckiej i studenckiej stołówki oraz aktywna współpraca z lokalnymi instytucjami (Czerwony Krzyż, Stowarzyszenie Myśliwych i Rybaków, Stowarzyszenie Ogrodników...) powodują, że biblioteka ta jest, niemal bez przerwy, pełna ludzi.

Gmach biblioteki

Kącik dla nowo przybyłych – książki, ulotki, foldery przydatne imigrantom

Strefa „Popkult” skierowana do nastolatków oraz dorosłej młodzieży. Można tu nie tylko poczytać książki, komiksy i mangę, ale i... pograć w playstation

Dział dziecięcy biblioteki

Biblioteka Uniwersytecka

Biblioteka Publiczna w Ovre Eiker

Bibliotekarze mieli okazję przyrzeć się funkcjonowaniu „kafejki językowej” - spotkaniom prowadzonym przez bibliotekarzy (i wolontariuszy) dla obcokrajowców, pragnących udoskonalać swój język norweski. Kafejki te cieszą się w bibliotekach norweskich wielkim powodzeniem.

Strefa dla nowo przybyłych

Wnętrze biblioteki

Dział dziecięcy

Biblioteka w Neder Eiker

Strefa dla nowo przybyłych

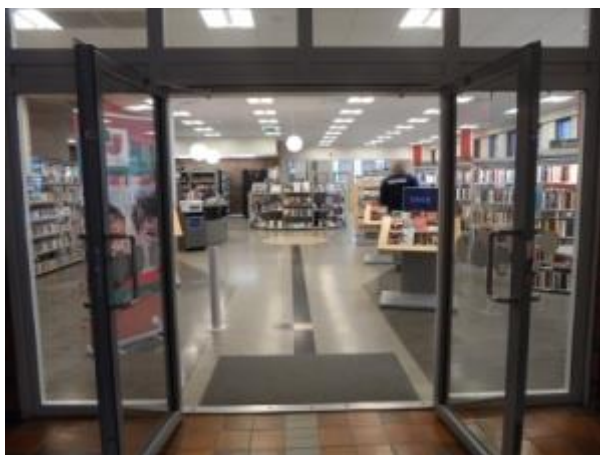
Dział z literaturą dziecięcą i młodzieżową

Czytelnia czasopism

Biblioteka Publiczna w Vestre Toten z siedzibą w Raufoss

Niezwykle przyjazny wystrój biblioteki został starannie przemyślany i stworzony wg koncepcji „Otwórz książkę”. Biblioteka bierze też udział w projekcie „Otwieranie drzwi do świata – opowiadanie historii”, w którym grupa imigrantów, pod opieką osób zawodowo zajmujących się opowiadaniem, przełamuje swoje lęki i ma możliwość przedstawienia publicznie swojej historii.

Regały na kółkach doskonale sprawdzają się podczas imprez organizowanych w bibliotece – gdy brakuje miejsca są po prostu przesuwane

Biblioteka Okręgowa w Opoland oraz Biblioteka Publiczna w Gjovik

Wnętrze Biblioteki Publicznej – dział z literaturą dziecięcą i młodzieżową

Norweskie biblioteki wyposażone są w maszyny umożliwiające samodzielne wypożyczenie i zwrócenie książek

Biblioteka Okręgowa w osobnym pomieszczeniu prezentuje księgozbiór regionalny

Norweskie biblioteki od lat cieszą się najlepszą opinią w Europie. Ich architektura oraz wystój – przestrzenny, kolorowy, funkcjonalny i przyjazny dla czytelników zachwycają. Biblioteki są stale pełne ludzi w każdym wieku i nawet te najmniejsze są ważną instytucją w lokalnych społecznościach. Dzięki swym działaniom mają też istotne znaczenie dla norweskiego, wielokulturowego społeczeństwa. Wizyta w norweskich bibliotekach była bardzo inspirująca.

Teraz my zabieramy się do roboty :) I czekamy na rewizytę norweskich bibliotekarzy, która czeka nas już w pierwszej połowie października.

Violetta Łabędzka
Dział Udostępniania WBP w Opolu

Przedstawiciele Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu z wizytą w Bibliotece Komitatu im. Vörösmarty Mihály w Székesfehérvár na Węgrzech

Wśród wielu dużych zagranicznych bibliotek, z którymi od kilkadziesiątu już lat współpracuje Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu, znajduje się Biblioteka Komitatu im. Vörösmarty Mihály w Székesfehérvár na Węgrzech. Dobrą okazją do nawiązania zawodowych relacji między równorzędnymi bibliotekami było odnowienie w 2002 roku umowy o wzajemnej współpracy między Województwem Opolskim a Komitetem Fejér.

W trakcie kilkunastu lat współpracy WBP w Opolu i VMK w Székesfehérvár, przez obie strony realizowane były działania obejmujące sfery zawodowe (m.in. związane z poznawaniem form pracy bibliotek, prowadzoną przez nie działalnością kulturalną, sposobami pozyskiwania środków finansowych) oraz promocję zbiorów bibliotek, wymianę informacji o literaturze kulturze, historii obu krajów, regionach partnerskich, turystyce.

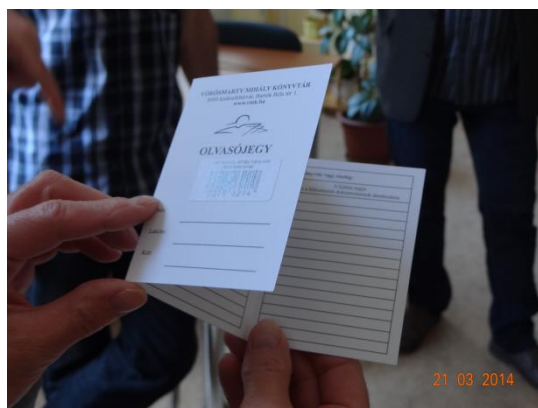
Okazją do wymiany doświadczeń z zakresu działalności biblioteczno-informacyjnej są wyjazdy studyjne bibliotekarzy. W 2014 r. wyjazd bibliotekarzy z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu połączony został z obchodzeniem od 2007 roku Dniem Przyjaźni Węgiersko-Polskiej. W skład delegacji, która w dniach 19-23.04 przebywała w Székesfehérvár weszli: Violetta Łabędzka (kierownik Działu Udostępniania), Łukasz Brudnik (pracownik Działu Instrukcyjno-Methodycznego), Magdalena Mączyńska (pracownik Działu Informacji, Bibliografii i Promocji) oraz Tadeusz Zarwański (kierowca).

Székesfehérvár - dziewiąte pod względem liczby mieszkańców miasto Węgier, będące jednocześnie dużym centrum akademickim oraz siedzibą władz komitatu Fejér stanowi dobry punkt wyjścia dla działań biblioteki.

Budynki, które w części zajmuje Biblioteka Komitatu im. Vörösmarty Mihályja w Székesfehérvár

Karta czytelnika

Liczące ponad 500 tys. różnego rodzaju dokumentów zbiory biblioteki przechowywane i udostępniane są w znajdujących się w centrum miasta zabytkowych budynkach oraz w filiach usytuowanych m.in. w dużych osiedlach. Zbiory o charakterze uniwersalnym dostosowane są do potrzeb czytelników w różnym wieku - dzieci i osób dorosłych, zaspokajając - często odmienne potrzeby czytelnicze.

Wizyta w oddziale muzycznym

Delegacja bibliotekarzy z Opola miała okazję bardzo dokładnie poznać zbiory, strukturę organizacyjną oraz pracę poszczególnych działów biblioteki. Sposób gromadzenia zbiorów i ich opracowania; dział regionalny dokumentujący historię lokalną; rodzaje zbiorów oraz formy ich udostępniania w wypożyczalni, oddziale muzycznym czy w czytelni; zbiory zabytkowe przechowywane w bibliotece; dostęp czytelników do nowoczesnych technologii.

Prezentacja zbiorów zabytkowych

W trakcie zwiedzania biblioteki zaprezentowano również zbiory oraz nowoczesne technologie przeznaczone dla czytelników z dysfunkcją wzroku, m.in. książkę mówioną przechowywaną i udostępnianą w oddziale muzycznym czy dostępne w czytelni urządzenie przekształcające automatycznie w mowę zeskanowany tekst pisany.

Czytelnia

magazyny biblioteki w dużym stopniu nowoczesnie wyposażone są jednak rozproszone, zajmując wiele pomieszczeń w zabytkowym budynku

W trakcie spotkań z węgierskimi bibliotekarzami wiele czasu poświęcono omawianiu form pracy z czytelnikiem, promocji literatury i czytelnictwa, sposobom pozyskiwania nowych odbiorców literatury w środowisku lokalnym. Spotkania z literatami, wystawy, koncerty muzyczne, lekcje biblioteczne dla dzieci, kwizy, gry miejskie – to formy, które również stosowane są w polskich bibliotekach. Członkowie delegacji zaproszeni zostali do obserwowania kwizu zorganizowanego przez bibliotekę w Miejskiej Galerii w Székesfehérvár oraz do uczestniczenia w zajęciach prezentujących polską literaturę dla dzieci.

Oddział dla dzieci, zajęcia poświęcone polskiej literaturze dla dzieci

węgierscy koledzy pamiętali o polskich akcentach w każdym odwiedzanym przez delegację miejscu

Gospodarze – bibliotekarze partnerskiej biblioteki Komitatu im. Vörösmarty Mihályja w Székesfehérvár oprócz prezentacji własnej biblioteki i jej zbiorów zadbali również o pokazanie atrakcji kulturalnych i turystycznych regionu: m.in. księgozbioru przechowywanego w pięknie odrestaurowanym pałacu w Fehérvárcsurgó, ruin zamku w Csókako, galerii sztuki znanego węgierskiego artysty Amerigo Tot.

Członkowie delegacji WBP w Opolu wraz z węgierskimi kolegami przed pałacem w Fehérvárcsurgó

Bardzo ważną częścią pobytu opolskich bibliotekarzy w Székesfehérvár było spotkanie z przedstawicielami Klubu Polonia. Prowadzone rozmowy dotyczyły przedstawienia form współpracy bibliotek pod kątem zaspokajania potrzeb Polaków mieszkających na Węgrzech. Jednym z bardzo dobrze ocenianych obszarów wspólnych działań, jest wymiana wydawnictw. Pozwala to grupom polonijnym (dzięki pośrednictwu biblioteki w Székesfehérvár) mieć stały kontakt z językiem oraz z literaturą polską oraz na bieżąco śledzić aktualne życie kulturalne i polskie nowinki literackie.

Wizyta opolskich bibliotekarzy w Székesfehérvár połączona była z obchodami Dnia Przyjaźni Węgiersko-Polskiej. Z tej okazji, od 21.03.2014 r., w Komitacie Fejer gościła oficjalna delegacja naszego regionu.

W Teatrze Mihalya Vorosmarty zorganizowany został koncert z udziałem artystów węgierskich i opolskich. Nasz region podczas węgiersko-polskiego koncertu reprezentowali uczestnicy Wojewódzkiego Przeglądu Twórczości Artystycznej „Opolskie Szmaragdy”, m.in. Shantażyści z Lewina Brzeskiego, Klub Wokalisty z Krapkowic oraz Inwencja z Brzegu. W przerwie koncertu, w holu teatru, została otwarta wystawa papieska, ukazująca związki Jana Pawła II z województwem opolskim, przygotowana przez Departament Kultury, Sportu i Turystyki UMWO. Podczas pobytu w Komitacie Fejer delegacja opolska złożyła też wieńce pod Krzyżem Katyńskim w Szekesfehervar.

W trakcie pobytu w Székesfehérvár oficjalnej delegacji naszego regionu stworzona została okazja do zaprezentowania członkom delegacji – przedstawicielom władz oraz instytucji – form i obszarów komunikowania się oraz współpracy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu i Biblioteki Komitatu im. Vörösmarty Mihály w Székesfehérvár. W pięknych, stylowych wnętrzach czytelnicy przedstawiono zakres prowadzonych działań nie ograniczających się jedynie do kontaktów zawodowych i poszerzania wiedzy na temat kształtu bibliotekarstwa i jego miejsca w kulturze. Podkreślono znaczenie projektów realizowanych przez obie biblioteki (wymiana publikacji, dostęp do najnowszej literatury, wystawy

prezentujące zbiory czy regiony partnerskie) w promocji kultury, nauki, gospodarki, turystyce regionów partnerskich.

Prezentacja współpracy bibliotek

Kilkudniowy, bardzo intensywny pobyt opolskich bibliotekarzy był okazją do wymiany informacji o bibliotekarstwie w Polsce i na Węgrzech, obserwacji form pracy, pochwalenia się sukcesami, ale i do dyskusji o problemach z jakimi borykają się nasi zagraniczni partnerzy, które i nam nie są obce. Wielogodzinne rozmowy pozwoliły nie tylko na bliższe poznanie kultury i historii naszych narodów, ale przede wszystkim na poznanie i zaprzyjaźnienie się z naszymi zagranicznymi kolegami.

Hanna Jamry

Dział Informacji, Bibliografii i Promocji WBP w Opolu

Krystyna Wrodarczyk

Dział Udostępniania WBP w Opolu

Z wizytą w Bańskiej Bystrzycy

Z Państwową Biblioteką Naukową w Bańskiej Bystrzycy opolska biblioteka współpracuje najdłużej i bardzo intensywnie. W tym roku mija 40 lat od kiedy Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu podpisała umowę o współpracy. W dniach 22-26 września br. delegacja opolskich bibliotekarzy w składzie: Hanna Jamry, kierownik Działu Informacji, Bibliografii i Promocji, Krystyna Wrodarczyk, pracownik czytelnicy i Tadeusz Zarwański, kierowca, przebywała w księżnicy słowackiej. W programie kilkudniowej wizyty przewidziano przede wszystkim zapoznanie się ze specyfiką pracy biblioteki.

Usytuowana od 1969 r. w pięknym historycznym renesansowym „domu żupnym” łączy w sobie historyczną architekturę z nowoczesnym bibliotecznym wyposażeniem. Zainstalowany w holu biblioteki elektroniczny informator-przewodnik objaśnia czytelnikom jak poruszać się po książnicy i korzystać z jej agend.

Część czytelniczą od magazynowej oddziela przepiękne atrium, gdzie można odpocząć i choć na chwilę zatopić się w zieleni.

W bibliotece mogliśmy się przyrzeć pracy wypożyczalni oraz centrum słowiańskich języków, centrum brytyjskiemu, Info USA, czytelnikom: czasopism, norm i patentów, starych druków, muzycznej, niemieckiej oraz szanghajskiej.

Oprowadzano nas po działach niedostępnych dla czytelników – gromadzenia i opracowania zbiorów, gdzie mieliśmy okazję wymienić doświadczenia zawodowe. Z zainteresowaniem oglądaliśmy w jaki sposób biblioteka się promuje, m.in. naszą uwagę zwrócił stojak na parasole, które, podobnie jak książki, w razie deszczu też można wypożyczyć. Wypożyczający książki, za niewielką opłatą, mogą nabyć poręczne i estetyczne torby z logo biblioteki.

Integralną częścią biblioteki jest Muzeum Literatury i Muzyki. Tu zwiedziliśmy m.in. wystawę ludowych instrumentów muzycznych, z których Słowacja słynie. Wystawa prezentowana była w Chinach i Serbii, a w przyszłym roku, dzięki współpracy obu bibliotek, będą mogli ją zwiedzać Opolanie.

Świetnie bawiliśmy się w części poświęconej teatralnym lalkom, które na Słowacji cieszą się wielkim zainteresowaniem dzieci i dorosłych, a Bańska Bystrzyca słynie z organizacji międzynarodowych festiwali teatrów lalkowych.

Niezwykle ciekawe ekspozycje prezentuje biblioteka w „Galerii na strychu”. Na najnowszej wystawie, w związku z 450. rocznicą urodzin Williama Szekspira, pokazano kostiumy teatralne z przedstawień teatru w Bańskiej Bystrzycy.

Jak zwykle nie zabrakło atrakcji turystycznych. Zwiedzaliśmy historyczne centrum Bańskiej Bystrzycy, Dom Macieja, w którym mieści się muzeum poświęcone historii miasta, w Domu Thurzów przebogata historyczną kolekcję czepców zamężnych słowackich kobiet, w Galerii Środkowosłowackiej stałą wystawę malarstwa Dominika Skutecky'ego.

Dzięki uprzejmości gospodarzy mogliśmy obejrzeć spektakl baletowy „Gypsy roots czyli cygańskie korzenie” z muzyką Gorana Bregoviča, który od ośmiu lat cieszy się niezwykłą popularnością (wszystkie bilety wyprzedane).

Na zakończenie wspięliśmy się na nowo odrestaurowaną wieżę zegarową z 1552 roku, skąd roztaczał się wspaniały widok na centrum miasta.

Ewa Dorosz

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Relacja z przebiegu konkursu pt. „Zyca Ci... Poczтівka okolicznościowa ze Śląska Opolskiego”

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E Smołki w Opolu pełniąc zadania biblioteki powiatowej zorganizowała we współpracy z bibliotekami publicznymi z powiatu opolskiego ziemskiego konkurs gwarowo – plastyczny dla dzieci ze szkół podstawowych pt. „Zyca Ci... Poczтівka okolicznościowa ze Śląska Opolskie”. Warunkiem uczestnictwa w konkursie było nadesłanie wykonanych samodzielnie projektów pocztówek okolicznościowych z życzeniami napisanymi gwarą śląską. Celem konkursu było m.in. rozbudzenie wśród uczniów zamiłowania do mowy w gwarze śląskiej, kształcenie postawy tolerancji i akceptacji wobec innych kultur i języka.

Działanie zostało ujęte w planie wielokulturowym Partnerstwa Opolskiego projektu „Biblioteka miejscem spotkań wielu kultur”, którego celem jest wypracowanie modelu biblioteki integrującej lokalną, różnorodną społeczność⁴.

I etap

Nadsyłanie prac

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki w Opolu
oraz Biblioteka Publiczna w.....

Ogłasza konkurs dla dzieci i młodzieży pod hasłem:

Zyca Ci ...
Poczтівka okolicznościowa
ze Śląska Opolskiego

Konkurs trwa:
15.04.2014-16.06.2014

Regulamin oraz informacje o konkursie dostępne w bibliotece

⁴ http://www.biblioteki.org/pl/wielokulturowa_biblioteka/o_projekcie [dostęp 30.09.2014 r.]

Ważną funkcję w realizacji konkursu pełnili bibliotekarze z powiatu opolskiego, którzy odpowiadali za promocję imprezy w swojej gminie, dostarczenie uczestnikom wiedzy na temat gwary śląskiej, zebranie i przysłanie prac do WBP w Opolu.

Na konkurs spłynęło 112 prac z 10 gmin powiatu opolskiego ziemskiego.

II etap

Ocena prac

Prace oceniane były pod kątem merytorycznym i artystycznym. Sprawdzana była poprawna pisownia życzeń w gwarze śląskiej oraz zgodność ilustracji z tematyką życzeń, oryginalność, estetyka.

Prace oceniane były przez Bożenę Sz wajkowską – Krauze nauczycielkę rysunku i malarstwa w liceum plastycznym w Opolu, poetę Waltera Pykę oraz Barbarę Giedrojc pracownika Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych WBP w Opolu.

Ocena prac podzielona była na trzy części:

W czerwcu 2014 r. w siedzibie WBP w Opolu prace oceniane były pod kątem plastycznym.

W lipcu 2014 r. w Gminnej Bibliotece Publicznej w Popielowie prace oceniane były pod kątem poprawnie napisanych życzenia w gwarze śląskiej.

Po wnikliwej ocenie merytorycznej i artystycznej formalnościami dotyczącymi podliczania punktów, zajęła się przewodnicząca jury Barbara Giedrońc.

III etap

Uroczyste wręczenie nagród

11 września 2014 r. w siedzibie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu zostały wręczone nagrody dzieciom wyróżnionym i nagrodzonym w konkursie. Laureatów i bibliotekarzy z powiatu opolskiego przywitał dyrektor WBP w Opolu Tadeusz Chrobak. Uroczystości towarzyszyło spotkanie z poetą Walterem Pyką, który wygłosił z tej okazji oryginalny, prze zabawny tekst „Pół żartem, pół serio, czyli prawie prawda”, w którym przytaczał słowa w gwarze śląskiej dobrze znane dzieciom oraz zaprezentował dwa wiersze ze swojego dorobku poetyckiego „Mała Ojczyzna” i „Matka”. Bibliotekarzom zostały przekazane podziękowania za zaangażowanie w realizację konkursu oraz przekazano dyplomy dla dzieci, które nie otrzymały nagrody. Szczególne podziękowanie otrzymała dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Popielowie Monika Macioszek, która przekazała dla wszystkich laureatów książkę wydaną przez GBP w Popielowie pt. „Ocalić gwarę naszą” – antologię tekstów będących pokłosiem konkursu literackiego „Ocalić gwarę naszą”, prowadzonego w latach 2006 – 2012 przez GBP w Popielowie w szkołach podstawowych gminy Popielów.

Z prac konkursowych powstała wystawa przygotowana przez Alicję Młynarczyk pracownika Poligrafii WBP w Opolu, która prezentowana była podczas uroczystości. Wystawę będzie można w najbliższym czasie oglądać w bibliotekach publicznych powiatu opolskiego. Dodatkową atrakcją dla laureatów konkursu była wycieczka – zwiedzanie zaplecza Poczty Polskiej w Opolu przy ul. Krakowskiej. Dzięki uprzejmości dyrektor regionu sieci Poczty Polskiej w Opolu dzieci miały jedyną okazję zobaczyć m.in. w jaki sposób segregowane są listy i paczki, jak wygląda praca listonosza. Zwiedzaniu towarzyszyły pytania konkursowe z wiedzy o poczcie oraz rozdane zostały drobne podarunki przygotowane przez pracowników poczty.

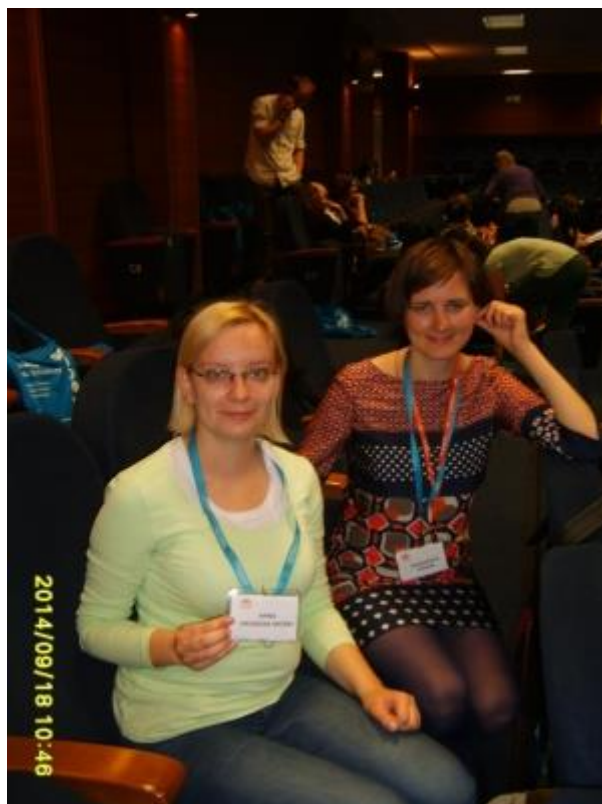
Konkurs pt. „Zyca Ci... pocztówka okolicznościowa ze Śląska Opolskiego” cieszył się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców środowiska lokalnego, dzięki czemu gwara i kultura śląska stała się bardziej widoczna dla całej społeczności, a biblioteki publiczne stworzyły miejsce edukacji dla przedstawicieli grupy śląskiej, jak i osób z grup większościowych.

Anna Jakubika – Woźny
Małgorzata Pindera
Dział Udostępniania Zbiorów
WBP w Opolu

„Biblioteka – przystań bez granic” - relacja z IX Forum Młodych Bibliotekarzy w Gorzowie Wielkopolskim

Gorzów Wielkopolski - miasto położone zachodniej Polsce, w województwie lubuskim. Rozpostarte jest na siedmiu wzgórzach nad wodami Warty. To usytuowane na rozdrożu miasto pogranicza (od Berlina, stolicy Niemiec dzieli je niespełna 200 km) od lat tworzy przystań duchową dla duchowych tułaczy – Kresowiaków, Romów, Łemków. To właśnie tu odbyło się w dniach 18 – 19 września 2014 r. IX Forum Młodych Bibliotekarzy pod hasłem „Biblioteka – przystań bez granic”. To nie przypadek, że forum zorganizowano właśnie w „mieście na granicy”. Praca bibliotekarza związana jest bowiem z nieustannym przekraczaniem granic: językowych, społecznych, wyznaniowych, etnicznych, kulturowych. Na zaproszenie Gorzowskiego Oddziału SBP do „miasta wielu kultur” przybyło blisko 120 bibliotekarzy z całej Polski, by podczas wykładów, referatów i warsztatów edukacyjnych wymieniać się doświadczeniami zawodowymi. Rozmowy w kularach oraz wspólne wycieczki (zwiedzanie Gorzowa czy fakultatywny wyjazd do Berlina) były również świetną okazją do nawiązania nowych znajomości oraz do wymiany myśli, pomysłów i inspiracji.

Fot. Anna Jakubicka – Woźny i Małgorzata Pindera z WBP w Opolu podczas rozpoczęcia FMB.

Fot. Anna Piosik z MBP w Opolu i Małgorzata Pindera z WBP w Opolu przy pomniku Papuszy

18 września 2014 r. wyruszyliśmy w „rejs”, który wyzwolić miał w nas nową aktywność i twórczy zapał. Forum zainaugurowały wystąpienia:

- Małgorzaty Szmigielskiej (redaktor naczelnej portalu internetowego SBP - sbp.pl),
- Marty Lach z wydawnictwa SBP,
- Julii Kantorek reprezentantki do spraw sprzedaży IBUK LIBRA,
- Stefana Mocka (Doradcy Wojewody Lubelskiego).

Część inauguracyjną zwieńczył wykład prof. Franciszka Pilarczyka (bibliologa i bibliofila, byłego bibliotekarza), który w swym wystąpieniu pochylił się nad książką jako przedmiotem, obiektem artystycznym. Wykładowca nawiązał do bogatej tradycji Polskiej Szkoły Plakatu, wymienił również swoją subiektywną listę twórców pięknej książki. Wykład miał pobudzić nas do refleksji: jakie znaczenie ma dla nas dziś, w epoce e-booków, forma książki: jej układ graficzny, rytm ilustracji itp.

Kolejnym etapem forum było głośno oklaskiwane przedstawienie teatralne „Kaszalot” na motywach sztuki Marty Guślinowskiej. Przedstawienie zostało przygotowane przez Bibliotekę Publiczną w Międzyrzeczu i jej biblioteki partnerskie. Zrealizowane zostało w ramach konkursu grantowego „Aktywna Biblioteka”. Wzięli w nim udział młodzi aktorzy z Teatru „Trzy... kropki” oraz osoby niepełnosprawne. Spektakl ten świetnie odzwierciedla owocną współpracę bibliotek z innymi instytucjami.

Fot. Spektakl „Kaszalot”

Po części inauguracyjnej przyszedł czas na kolejne „porty”: warsztaty i referaty. Poniżej prezentujemy charakterystykę zajęć, w których miałyśmy okazję wziąć udział.

Port: Przystań dla bibliotekarza

Warsztaty: Budowanie zespołu – o efektywnej pracy w grupie.

Nie od dziś wiadomo, że na efektywną pracę zawodową (i nie tylko) wpływ ma dobra komunikacja i współpraca w grupie. O tym jak tworzyć zgrany zespół, jak być skutecznym liderem, mogły dowiedzieć się osoby, które zdecydowały się na udział w warsztacie prowadzonym przez Paulinę Milewską z łódzkiej „BUŁY”, czyli Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego.

Fot. Uczestnicy warsztatu „Budowanie zespołu”

Port: Biblioteka: przystań czy twierdza?

(referaty)

Funkcje biblioteki jako trzeciego miejsca w perspektywie nowych przestrzeni wybranych książnic lubuskich.

W referacie, który wygłosił dr Andrzej Buck z WiMBP w Zielonej Górze zostało wyjaśnione pojęcie biblioteki *jako trzeciego miejsca*, oznaczającego przestrzeń, w której spędza się czas; miejsca, które należy zagospodarować. Przykładem, iż w bibliotece każdy odnajdzie odpowiednią przestrzeń dla siebie i swoich zainteresowań jest WiMBP w Zielonej Górze. Prowadzący przedstawił szereg działań inicjowanych przez tę instytucję mających na celu zachęcenie użytkowników do przekroczenia jej progów. Ciekawe są już same nazwy poszczególnych działów biblioteki kierujących swą ofertą dla różnych grup. **Strefa wiedzy**, gdzie znaleźć można książki i prasę; **strefa filmów**, gromadząca wielu użytkowników, w której regularnie odbywają się projekcje, a następnie dyskusje na temat obejrzanych filmów; **strefa muzyki** z kolekcją płyt; **strefa gier** z przygotowanymi stanowiskami do play station, gromadząca głównie młodzież oraz **strefa language cafe** oferująca zajęcia z języków obcych prowadzone przez native speakerów.

„Równać szanse” – młodzieżowe projekty realizowane w bibliotece.

Zostały tu nakreślone działania skierowane do młodzieży w wieku od 13 do 19 lat, które podejmowane są przez pracowników GBP w Kłodawie w województwie lubuskim. Magdalena Turska podzieliła się nowatorskimi pomysłami inicjowanymi przez swoją bibliotekę. Powstały tam następujące projekty: „Nasze życie, nasz scenariusz” – film nakręcony przez młodzież, w którym uczestnicy przedstawili swoją rodzinną miejscowość i siebie (czym się zajmują i co ich interesuje); a także film poświęcony opactwu cysterskiemu położonemu w tej miejscowości.

Biblioteka: obszar przełamywania barier i wyrównywania szans.

Agnieszka Mirek z MBP Galeria Książki w Oświęcimiu przekazała doświadczenia swojej biblioteki w pracy z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. Uczestnicy forum zostali zapoznani z działalnością Akademii Seniora i tematyką comiesięcznych spotkań pt. „Twórczy świat seniora”, w których starsze osoby

wspólnie spędzają czas na zajęciach plastycznych, warsztatach czy spotkaniach z zaproszonymi gośćmi. W bibliotece istnieje także Uniwersytet Bibliotecznych Żaków. Tu również bardzo ciekawe są pomysły bibliotecznych działań: zajęcia dla dzieci, gdzie młodzi czytelnicy mogą spędzić czas, porozmawiać z osobą prowadzącą na rozmaite tematy, wzbogacając swą wiedzę o świecie. Spotkania przeplatane są zabawami z książką.

Port: Przystań dla czytelnika

Warsztaty: Wzrok nie ogranicza. Czytelnik niepełnosprawny w bibliotece

Monika Raczyńska z MBP – Galeria Książki w Oświęcimiu przeprowadziła warsztat, mający na celu uwrażliwienie nas na sytuację osób niewidomych. Uczestnicy zajęć poprzez udział w ćwiczeniach mogli wczuć się w sytuację osóbociemniałych. Z dużym trudem, z zawiązanymi oczyma tworzyliśmy mandale z jabłek, malowaliśmy gipsowe maski. Dowiedzieliśmy się więcej o projektach dla osób niepełnosprawnych realizowanych w MBP w Oświęcimiu. Jest wiele rozwiązań, które można zastosować we własnych instytucjach. Warto np. podjąć współpracę z towarzystwem LARIX, które zajmuje się m.in. promocją czytelnictwa wśród osób niewidomych i słabowidzących. Stowarzyszenie to współpracuje z bibliotekami, umożliwia im wypożyczenie czytników cyfrowych książek mówionych.

Fot. Zdjęcie z warsztatu „Wzrok nie ogranicza”

Port: Przystań dla bibliotekarza

(referaty)

Tym razem swoimi pomysłami podzieliły się biblioteki krakowskie. Pierwszy referat pt. *(Nie)pełnosprawność nie oznacza wykluczenia ze społeczeństwa bibliotecznego – działania Nowohuckiej Biblioteki Publicznej w Krakowie na rzecz Osób Niepełnosprawnych* przedstawiła Paulina Knapik. Opisała udogodnienia, jakie oferuje ta instytucja dla osób starszych i niepełnosprawnych. Chodzi tu zarówno o zbiory, jak i narzędzia biblioteczne ułatwiające użytkownikom z różnymi dysfunkcjami korzystanie z zasobów Biblioteki Nowohuckiej.

Małgorzata Kucek wygłosiła wykład: *Aktywizacja kulturalna dorosłych w bibliotece – jak to się robi? Na przykładzie działalności Klubu Miłośników Kulturoterapii FLAMING działającego przy Filii nr 10 Śródmiejskiej Biblioteki Publicznej w Krakowie*. Autorka przedstawiła wspaniałe miejsce spotkań w Krakowie, gdzie każdy może przyjść. Osoba zdrowa i chora. Wiek i pochodzenie nie mają znaczenia. Wszyscy są tu mile widziani i każdy może podarować coś od siebie grupie. Tym darem jest wspólnie

spędzony czas i podzielenie się swoimi pasjami. Każdy z uczestników może poprowadzić swoje własne zajęcia dla reszty grupy.

Port: Przystań dla bibliotekarza zamykało wystąpienie pt. „Biblioteka – moc możliwości”.

Spotkania dla rodziców z najmłodszymi dziećmi. Maja Kimnes z WiMBP w Zielonej Górze przedstawiła nieco nietypowe działania biblioteki. W pełni znajdują tu potwierdzenie słowa, iż biblioteka powinna być przestrzenią otwartą na każdego użytkownika. W zielonogórskiej bibliotece założono **Klub Mam**, którego głównym celem jest aktywizacja kobiet oraz pomoc w powrocie do życia społeczno – kulturalnego po urodzeniu dziecka. Mamy, wraz ze swymi pociechami, spotykają się w jednym z pomieszczeń biblioteki, aby porozmawiać i podzielić się doświadczeniami. Jak wspomniała prowadząca, początkowo pomysł aby mamy spotykały się właśnie w bibliotece nie wzbudzał szczególnego entuzjazmu. Stopniowo jednak mieszkańcy przekonali się do pomysłu i obecnie działalność Klubu została poszerzona o spotkania z różnymi specjalistami, zaproponowanymi przez młode mamy.

Port: Przystań dla Czytelnika

Najlepsza z twoich chwil. Warsztat z elementami biblioterapii dla seniorów

Anna Walska z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie wprowadziła uczestników warsztatów w świat biblioterapii (która w wolnym tłumaczeniu oznacza terapię książką). Prelegentka przeprowadziła z nami szereg ćwiczeń, praktycznych zadań do wykorzystania w pracy z seniorami. Wymieniła także przydatne pozycje bibliograficzne niezbędne w pracy biblioterapeuty. Godne polecenia są np. książki Reginy Brett “Bóg nigdy nie mruga: 50 lekcji na trudniejsze chwile w życiu” i “Jesteś cudem : 50 lekcji jak uczynić niemożliwe możliwym”. Poszczególne rozdziały tych książek mogą stać się punktem wyjścia do zajęć biblioterapeutycznych.

Fot. Zdjęcie z warsztatu „Najlepsza z Twoich chwil”

Port: Biblioteka: przystań czy twierdza?

Warsztat: Komunikacja interpersonalna w bibliotece.

Podczas warsztatów poprowadzonych przez Katarzynę Misian – Szczypiór uczestnicy uczyli się sprawnej komunikacji pomiędzy bibliotekarzem, a użytkownikiem, a także ćwiczyli przepływ informacji między pracownikami różnych działów biblioteki.

Udział w forum uważamy za inspirujące doświadczenie zawodowe. Spotkania z aktywnymi i kreatywnymi koleżankami i kolegami „po fachu” uświadomił nam jak wiele pozytywnych zmian dokonuje się w naszym zawodzie i w naszych instytucjach. Współczesny bibliotekarz jest jednocześnie: animatorem kultury, koordynatorem projektów, redaktorem, pedagogiem, terapeutą, specjalistą IT i PR... Bardzo wiele dzieje się w bibliotekach. Nasze placówki (rozsiane od morza do Tatr) to naprawdę bardzo prężne i istotne lokalne ośrodki kultury, realizujące bardzo wiele zadań: od udostępniania zbiorów przez organizację zajęć edukacyjnych (językowych, komputerowych), prowadzenie spotkań filmowych, po przygotowywanie wystaw i imprez kulturalnych. Bibliotekarze inicjują spotkania dla niemal wszystkich grup społecznych i wiekowych. Dzięki nam biblioteka staje się „przystanią bez granic”.

Udział w Forum Młodych Bibliotekarzy ukazał nam nowe spojrzenie na wiele spraw. Podał ciekawe pomysły i propozycje do dalszej pracy. Ukazał, że biblioteka staje się coraz bardziej przyjazną przestrzenią, gdzie nieustannie przełamywane są wszelkie granice, bariery i uprzedzenia.

- BIBLIOTEKA-

Barbara Nogajska
Biblioteka i Centrum Informacji Naukowej
Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu

Możliwości Polskiej Bibliografii Naukowej Systemu MNiSW POL-on

Polska Bibliografia Naukowa – w skrócie **PBN** to, portal stworzony przez i na potrzeby Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zbierający informacje o dorobku polskich naukowców oraz dotyczące krajowych i zagranicznych czasopism naukowych. Stanowi on część Systemu Informacji o Szkolnictwie Wyższym POL-on [1].

Zadaniem serwisu jest stworzenie publicznej bibliografii osób oraz instytucji, która oferować będzie możliwość zapoznania się z dorobkiem publikacyjnym polskich uczelni wyższych i innych instytucji naukowych. PBN umożliwi także złożenie ankiety czasopisma naukowego zgodnie z zasadami oceny czasopism naukowych oraz zamieszczanie pełnych tekstów naukowych publikacji w centralnym repozytorium. W przyszłości wśród dostępnych działań planowana jest integracja zasobów repozytoriów instytucjonalnych polskich jednostek naukowych i uczelni oraz dostosowanie bibliografii osób i instytucji poprzez sformatowanie na potrzeby innych podmiotów [1,2].

Wprowadzając dane czasopism, artykułów, rozdziałów z książek oraz książki poprzez PBN generujemy jednocześnie serwis informacyjny dotyczący polskiej bazy cytowań POL-index. Po aktywacji posłuży on rzetelnej ocenie czasopism naukowych w ramach tzw. „listy B” oraz pozwoli na przeanalizowanie cytowalności tych czasopism.

Serwis znajduje się obecnie w fazie testów beta, a wszelkie wprowadzane informacje o publikacjach będą dostępne po zakończeniu testów.

Po dokonaniu formalności przystępujemy do logowania za pomocą dwóch opcji – indywidualnie - jako autor, identyfikujemy się w bazie podając pesel, lub jako przedstawiciel instytucji – tzw. operator jednostki, po przypisaniu tej roli do naszego konta przez administratora systemu Pol-on.

Dostępne menu oferuje:

Stronę główną – podstawowe informacje o PBN;

Moje publikacje – służy do zidentyfikowania się w bazie autorów;

Dodaj publikacje – portal wyświetla trzy typy możliwych publikacji do dodania: artykuł, rozdział w książce i książkę, uzupełnianie danych przebiega na tych samych zasadach;

Dodaj czasopismo – strefa przeznaczona jest zazwyczaj dla redaktora naczelnego czasopisma naukowego i związana z bazą Pol-Index.

Instytucje posiadające możliwość importu przekazują spakowane pliki XML z danymi o publikacjach w formacie BWMeta 2.1 lub PBN do plików .zip i po skontaktowaniu się z zespołem PBN uzyskują uprawnienia zarządcy importu danych.[1]

Interesujące nas dane wyszukujemy wśród różnego typu publikacji, osób i instytucji. Z każdej wyszukiwanej przez nas sfery z łatwością przejdziemy do kolejnej

Mając do czynienia z serwisem PBN niektórzy słusznie zadają sobie pytanie: „Kto te dane wprowadzi?” [3] Prawdopodobnie tylko nieliczni autorzy dodadzą swoje publikacje w części lub całości. Jak słusznie stwierdził Emanuel Kulczycki [3] instytucje niejednokrotnie nie są w stanie wymóc na własnej kadrze naukowej listy ich własnych publikacji, sugerowane potencjalne źródło uzupełnienia profili naukowców to oczywiście specjalne jednostki bibliotek uczelnianych.

Serwis znajdziemy pod adresem www.pbn.nauka.gov.pl.

Piśmiennictwo

[1] Polska Bibliografia Naukowa [strona główna w Internecie]. [cytowany 2014 wrzesień 12]. Adres: URL: <https://pbn.nauka.gov.pl>

[2] Nauka i Rozwój. Więści z Uczelni: Polska Bibliografia Naukowa – Nowy portal MNISW [strona główna w Internecie]. [cytowany 2014 wrzesień 15]. Adres: URL: <http://naukairozwoj.pl/polska-bibliografia-naukowa-nowy-portal-mnisw>

[3] Warsztat badacza: Polska Bibliografia Naukowa. Pomysł dobry... [cytowany 2014 wrzesień 15]. Adres: URL: http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/polska-bibliografia-naukowa-pomysl-dobry

- KULTURA: LITERATURA • KSIĄŻKA • CZASOPISMIENICTWO -

Małgorzata Pindera

Dział Udostępniania Zbiorów WBP w Opolu

Audiobooki z bibliotecznej kolekcji**Mikołajek nie nudzi się w szkole**

Przełożyła Barbara Grzegorzewska

Czyta Jerzy Stuhr

emulikon

Mikołajek nie nudzi się w szkole

Goscinny, Sempé ; przeł. Barbara Grzegorzewska. - Kraków : [Wydawnictwo Znak](#),

cop. 2013. -1 płyta CD

Czas trwania: 2 godz 12 min.

(Pierwsze przygody Mikołajka)

Książka znana pt.: "Rekreacje Mikołajka". Nowy przekład.

Czyta Jerzy Stuhr.

Dostępne także w formie drukowanej.

Nagranie w formacie mp3.

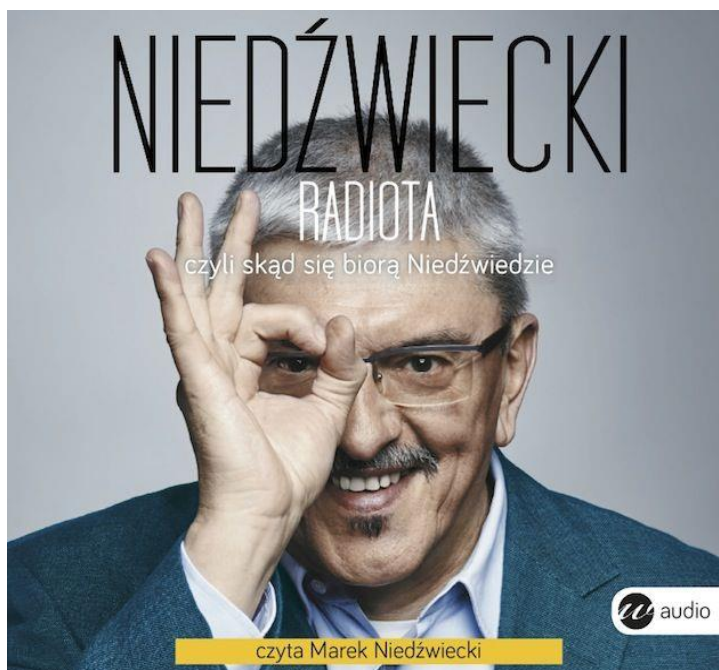
Wakacje dobiegły końca. Na dobry początek roku szkolnego chciałam przypomnieć, zarówno dzieciom jak i dorosłym szereg zabawnych historyjek o Mikołajku - najbardziej znanym francuskim uczniu i paczce jego kolegów ze szkoły.

Seria książek o Mikołajku powstała w latach 50. XX w. we Francji. Wówczas dwaj mistrzowie słowa i rysunku: Rene Goscinny i Jean-Jacques Sempé wykreowali postać Mikołajka oraz paczkę jego szkolnych kolegów: od łakomczucha Alcesta, u „którego z jedzeniem nie ma żartów”, przez Ananiasza – pupilka pani wychowawczynie i najlepszego ucznia w klasie, po Gotfryda, który słynie z tego, że ma bogatego tatę.

Kultowe książki z tytułowym Mikołajkiem, (zabawnie komentującym szkolną rzeczywistość), od lat bawią kolejne pokolenia czytelników. Książki doczekały się ekranizacji (najnowsza to „Wakacje Mikołajka” z sierpnia tego roku). Publikacje te od niedawna dostępne są także w formie audiobooków, czytane

mistrzowsko przez Jerzego Stuhra. Spośród wielu tytułów myślę, że „Mikołajek nie nudzi się w szkole”, będzie odpowiednią lekturą na początek roku szkolnego.

Chłopcy w książce Goscinnego nie nudzą się w szkole. Pełne inwencji i energii dzieciaki mają wiele pomysłów na spędzenie czasu, każdy dzień przynosi wiele niespodzianek. Jeśli jesteś ciekaw czy Mikołajkowi i „innym chłopakom” uda się wspólnie wydać gazetkę szkolną, jak przebiegać będzie wizyta małych urwisów w Muzeum Malarstwa, czym uczniowie nieraz rozżłoszczą opiekuna „Rosoła”... - sięgnij po audiobook, który rozbawi cię do łez. Porcja dobrej rozrywki gwarantowana.

Radiota czyli skąd się biorą Niedźwiedzie

Mark Niedźwiecki. - Warszawa : [Wielka Litera](#),

cop. 2014. - 1 płyta CD

Czas trwania: 3 godz. 50 min.

Czyta Marek Niedźwiecki.

Dostępne także w formie drukowanej.

Nagranie w formacie mp3.

Marka Niedźwieckiego nie trzeba nikomu przedstawiać. Dziennikarz radiowy, urodzony sześćdziesiąt lat temu w małym, prowincjonalnym miasteczku w województwie łódzkim, dla wielu jest wzorcem radiowego brzmienia. To on od lat kształtuje muzyczne gusta Polaków. Emanuje ciepłem. Jego osobowość od lat przyciąga do odbiorników radiowych słuchaczy.

Mówi o sobie „radiota”. Nie wierzy w „życie pozaradiowe” i twierdzi, że nic poza radiem w życiu mu się nie przydarzyło. Dla pracy w tym medium zrezygnował z założenia rodziny, oswoił samotność.

„Radiota czyli skąd się biorą Niedźwiedzie” to opowieść o drodze jaką przebył chłopak pochodzący z Szadku do wymarzonej, radiowej Trójki. Radio dla „Niedźwiedzia” od dziecka było czymś wyjątkowym, magicznym, „smakowaniem czegoś niedostępnego”. Już jako 14-latek marzył o pracy w tym medium. Prowadził wówczas swoje pierwsze (leśne), samotne audycje radiowe.

Audiobook Marka Niedźwieckiego polecam szczególnie fanom głosu Marka Niedźwieckiego i radia przy ul. Myśliwieckiej 3/5/7 (ci ostatni będą mogli dowiedzieć się więcej o kulisach pracy w tym programie). Będzie też wiele o muzyce, o osobistych listach: muzycznej, literackiej i filmowej dziennikarza. Książkę w wersji dźwiękowej czyta sam „Niedźwiedź”, dlatego słuchając odnosi się wrażenie, że to jedna z jego radiowych audycji.

Dzięki audiobookowi dowiesz się, jak Marek Niedźwiecki radzi sobie z fanami, fanatykami, szalonymi słuchaczami, natrętnymi wielbicielekami; dlaczego „Niedźwiedź” obrał sobie Australię jako cel podróży i miejsce ucieczki od codziennych spraw i obowiązków; jakie były powody (krótkiego) odejścia dziennikarza z radiowej Trójki. Pozycja obowiązkowa dla melomanów, Trójkofili oraz dla wszystkich fanów „Niedźwiedzia”.

Agnieszka Hałubiec
Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Na regale

Przegląd nowości wydawniczych

Regał: Nauka ; Wydawnictwa popularne

Z dobrą książką do gwiazd

Nauka - to lubię : Kosmos / Tomasz Rożek ; il. Aleksandra Nałęcz-Jawecka, Tomasz Kędzierski. - Warszawa : [TVN](#) : [Wydawnictwo W.A.B.](#), 2014. - 219 s. : il. (gł. kolor.) ; 24 cm.

Popularyzacja nauki to działalność bezcenna. W świetnym stylu zajmuje się tym Tomasz Rożek, doktor fizyki, który wie, jak w czytelniku rozbudzić zmysł naukowy. Autor książek w ramach serii „Nauka – to lubię” odkrywa tajemnice nauki młodym czytelnikom, ale nie tylko. W lekturze może zatopić się również dorosły czytelnik i nadrobić dawno temu opuszczone lekcje fizyki.

Wiedza o kosmosie to prawdziwy „kosmos”. Jak się okazuje można o wszechświecie pisać w taki sposób, aby przybliżyć kilka ważnych zagadnień, pojęć, zjawisk i jednocześnie zafascynować, pochłonąć bez reszty i rozpalic chęć do dalszych poszukiwań. „Kosmos” to kolejna z serii „Nauka - to lubię”, książka Tomasza Rożka, który z wyjątkowym wyczuciem

i starannością opisuje trudne naukowe zagadnienia.

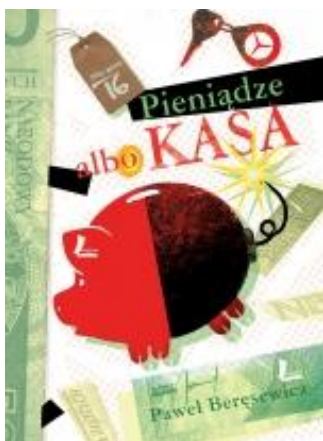
Kosmos rozrasta się i pęcznieje. Nie jest też specjalnie przychylny ludzkości. Jak mówi autor, trzeba mieć wobec niego respekt. Wiedza o nim jest niepełna. Wiele nieprzewidywalnych zdarzeń może mieć miejsce, bo kosmos to ogromna dynamika.

Z książką Tomasza Rożka całe rodziny mogą zaistnieć jako naukowcy, czy też stworzyć sobie pole do ciekawej debaty. Jest możliwość przeprowadzenia doświadczeń, do których zachęca autor. Forma książki, prezentacja treści jak i materiału graficznego jest bardzo atrakcyjna. Wydanie jest bardzo staranne i dopracowane. Kontakt młodego czytelnika z taką książką, która daleka jest od podręcznikowego stylu to, szansa na skuteczne przyswajanie wiedzy i zachęta do studiowania nauk ścisłych. Na szczęście autor zapowiada, że będą kolejne tomy w ramach serii, pozostaje z niecierpliwością czekać.

Bez pieniędzy ani rusz

Regał: Powieść młodzieżowa polska

Pieniądze albo kasa / Paweł Beręsewicz. - Łódź : "[Literatura](#)", 2014. - 192 s.; 22 cm. (seria Plus minus 16)

Kolejna powieść Pawła Beręsewicza to lektura najwyższych lotów. Zabawna, dowcipna, która pochłania od pierwszych zdań po ostatnie. Świetny poziom literacki tej powieści to przypomnienie, jak wielka jest przyjemność obcowania z dobrą książką szczególnie dla młodego czytelnika.

Wartkie dialogi i znakomity humor, to zasadniczy walor tej powieści. Wszystko składa się na znakomitą fabułę.

Najlepsza powieść dla młodzieży o tym, „jak szybko zarobić pieniądze” duże i małe, ale z przymrużeniem oka. Każdy rozdział zabawnie spuentowany, jednak ważnych wniosków też można wyciągnąć sporą garść.

Bohaterowie w „pogoni za kasą” przeżywają przezabawne perypetie, aby ostatecznie pokazać czytelnikowi, że fortuna zdecydowanie kołem się toczy.

Stanisław Tondera - główny bohater – przeprowadza czytelnika przez meandry niejednego wspaniałego biznes planu, aby ostatecznie pozostać z niczym lub w najlepszym wypadku - na lekkim plusie. Chłopiec i jego rewelacyjne pomysły na portfel wypchany banknotami zapewniają doskonałą zabawę. Rodzina Stasia, jego brat i rodzice budzą ogromną sympatię i sprawiają, że przyjemnością towarzyszy się ich perypetiom.

Kupić na Allegro samochód za złotówkę? Uciąć sobie pogawędkę z bankomatem? Zrobić złoty interes na jogurcie Na sprzedaży jednego kolczyka? Wszystko jest możliwe, jeśli się kołem fortuny dobrze zakręci.

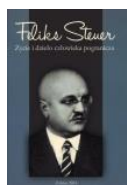
- REGION -

Hanna Jamry

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

Nowości o Śląsku Opolskim – propozycje do księgozbioru podręcznego

Feliks Steuer : życie i dzieło człowieka pogranicza / praca zbiorowa pod red. Tomasza Kiziaka. - Zabrze : Wydawnictwo Illustris, 2014. - 104 s.

Rodem z Sułkowa w powiecie głubczyckim Feliks Steuer był doktorem filologii, językoznawcą i dialektologiem, którego wieloletnia praca i liczne publikacje są do dziś jedną z ostatnich pamiątek po dawnej gwarze ludzi śląsko-morawskiego pogranicza. Książka jest pokłosiem konferencji, która odbyła się w Sułkowie w 2009 roku, a wystąpienia naukowców i regionalistów poświęcone zostały osobie Feliksa Steuera, jego życiu i twórczości, a także jego miejscu i roli w historii polskich badań językoznawczych.

Jemielnica: dzieje wsi i parafii / Piotr Smykała, Piotr Michalik. - Opole-Jemielnica : Wydawnictwo MS, 2014. - 510, [1] s. – Bibliogr. s. 496-505

Kolejna monografia opolskiej miejscowości napisana przez pasjonatów historii ziemi strzeleckiej. Jemielnica to wieś o bogatej przeszłości związanej z istniejącym na jej obszarze opactwem cystersów. Wpływ cystersów na losy wsi był widoczny od chwili ich osiedlenia się. Autorzy książki oprócz geografii, historii, opisu dóbr jemielnickich – młynów, karczmy, szkoły, dóbr folwarcznych i zamku, kościoła, cmentarzy, krzyży, kapliczek, opactwa przedstawili też znane postaci w historii wsi, m.in. księcia opolskiego Bolka I, księcia strzeleckiego Alberta, chłopskiego buntownika Mareka „Prawego” z Jemielnicy, ks. dr Augustyna Weltzela – największego historyka Śląska czy poetę Waltera Pykę. Pracę uzupełniają wiersze i opowieści o Jemielnicy.

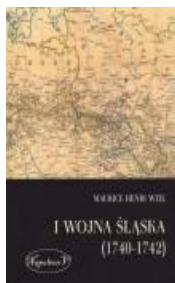
Kapsuła niepowrotu / Harry Duda ; post. Zbigniew Bitka. – Opole : Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 2014. – 59, [3] s.

Z okazji jubileuszu 50-lecia pracy twórczej Harry’ego Dudy Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu wydała tomik z jego wierszami. Od czasu debiutu H. Dudy w 1964 r. ukazało się czterdzieści książek jego autorstwa: zbiory poezji, poetyckie ujęcia ksiąg biblijnych, książki z pogranicza literatury i nauki, reportaże o Gólgocie Wschodu. W kręgu jego zainteresowań oprócz literatury znalazły się filozofia medycyny, etyka ekologiczna. Wieloletnia współpraca z wybitnym polskim lekarzem prof. Julianem Aleksandrowiczem zaowocowała bestsellerową książką „U progu medycyny jutra”. Wiersze tego zbioru są sugestywnym wyrazem głębokiego doświadczenia świata i

własnej egzystencji, bogate myślowo, przeniknięte ironią i zarazem liryczne.

I wojna śląska (1740-1742) / Maurice Henri Weil ; tł. Anna Haberko. - Oświęcim : Napoleon V, 2014. - 250 s. + 1 mapa

Wojna o sukcesję austriacką nie doczekała się w Polsce pełnego opracowania, mimo iż elektor saski i król Polski August III był bezpośrednio zainteresowany i brał czynny udział w trwającym 8 lat konflikcie. Dlatego zdecydowano się na przekład pracy M.H.Weila, opartej na solidnych podstawach źródłowych. Zakres niniejszego wydania obejmuje przebieg I wojny śląskiej z lat 1740-1742; działania wojenne od wkroczenia Prusaków na Śląsk, przez podpisanie aktu z Klein-Schnellendorf oraz kampanii wojennej, która przetoczyła się przez Śląsk, Morawy i Górną Austrię w 1742 r.

Ślązaczki : kobiety niezwykłe / praca zbiorowa pod red. Damiana Halmera. - Zabrze : Wydawnictwo Illustris, 2013. - 215 s. : il.

Różnorodne teksty kilkunastu autorów ukazują ducha, charakter i przede wszystkim nieprzeciętność kobiet zamieszkujących Górny Śląsk. Otwierający tekst Marcina Smierza przybliży czytelnikom postać Joanny Gryczik, spadkobierczyni Karola Goduli, która choć była jedną z najbogatszych osób w Rzeszy, to jednak mocno angażowała się w działalność filantropijną. Podobnie kolejna bohaterka – Zofia Korniakowa – angażowała się w pomoc najbardziej potrzebującym, za co zyskała sobie przydomek „Królowej Bogucic”. Niemniej ciekawe życiorysy posiadały: Agnieszka Pilchowa, wizjonerka i mistyczka i Emilia Kołder, kucharka, autorka pomnikowego wydawnictwa „Kuchnia Śląska”. Wiele miejsca poświęcono przedstawicielkom Ślązaczek w literaturze i sztuce.

Oprac. Krystyna Pawłowska
Dział Informacji, Bibliografii i Promocji WBP w Opolu

ABC gmin powiatu opolskiego. Historia i współczesność gminy Tułowice

Jest to najmłodsza gmina, położona w centralnej części województwa, 28 km od Opola. Powstała w 1992 roku. Dziewiętnaście lat należała do gminy Niemodlin. Pod względem krajobrazowym można ją zaliczyć do najbardziej interesujących gmin Opolszczyzny. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że terytorialnie powierzchnia gminy pokrywa się z chronionym obszarem Borów Niemodlińskich. Duża ilość terenów leśnych (prawie 6 tys. ha, co stanowi ponad 70 % ogółu powierzchni), stawów oraz torfowisk sprzyja rozwijaniu się bogatego i różnorodnego ekosystemu. Przez teren gminy położonej na Nizinie Śląskiej przepływa rzeka Ścinawa Niemodlińska – prawobrzeżny dopływ Nysy Kłodzkiej. Strategia rozwoju gminy kładzie nacisk na edukację przyrodniczą gminy, a ochrona przyrody jest zadaniem priorytetowym przy równoczesnym, zrównoważonym rozwoju różnorodnych gałęzi turystyki w gminie. Powierzchnia gminy zajmuje 81 km². Zamieszkuje ją ponad 5 tys. osób. W jej skład wchodzi 5 sołectw: Tułowice Małe, Skarbiszowice, Szydłów, Goszczowice i Ligota Tułowicka.

GOSZCZOWICE

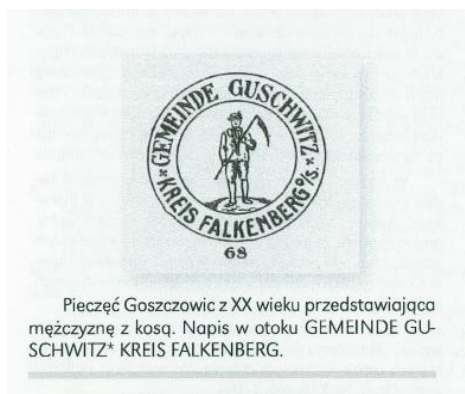
[w] *Tułowice-Tillowitz* : z tej samej..., s. 41

Nazwa pochodzi prawdopodobnie od staropolskiego imienia *Gost*, skróconego od *Gościława* lub *Gościmira*. Wpływ języka niemieckiego spowodował zmianę nazwy na *Guświce*. Jest to niewielka miejscowość. Zamieszkuje ją ok. 500 osób. Zajmuje pow. ok. tysiąca hektarów. Zlokalizowana jest na południowo-zachodnim krańcu gminy Tułowice pomiędzy dwoma stawami: Pustelnik i Ławnik. Pierwsza wzmianka o niej pojawiła się ok. XIV w. jako *Grosticz*. Miejscowość należała wtedy do księstwa opolskiego. Prawdopodobnie niedaleko wsi znajdują się pozostałości dawnego kurhanu w kształcie piaszczystego kopca o wysokości 6-7 m. Przed wojną stał tu zamek. Mieszkańcy nazywali go „zapadły

zamek – Verfallenes Schloss”. Parafia katolicka, do której należały Goszczowice, mieściła się najpierw w Przechodzie, potem w Kluczniku, a w 1945 została przyłączona do parafii w Tułowicach. W 1903 r. wzniesiono kościół filialny p.w. Matki Bożej Różańcowej. Liczba mieszkańców w poł. XIX w. wynosiła ok. 400 osób. Dzieci uczył w katolickiej szkole jeden nauczyciel. Funkcjonowała tu leśniczówka oraz młyn wodny. Prawdopodobnie jest to najstarszy młyn ziemi niemodlińskiej. Istniał aż do 1939 roku.

Goszczowice miały swoją pieczęć pochodzącą z XX w. przedstawiającą mężczyznę z kosą.

Za wsią znajduje się zabytkowy cmentarz katolicki z 1900 r. Za pomnik przyrody uznano trzystuletni dąb szypułkowy rosnący na terenie wsi.

[w] *Puls Niemodlina* 2010, nr1, s. 12

LIGOTA TUŁOWICKA

[w] *Tułowice-Tillowitz : z tej samej..., s. 23*

Pierwsza wzmianka o wsi, położonej nad Ścinawą Niemodlińską, pojawiła się w XIV w. Nazwa nawiązywała do przywileju niepłacenia daniny na rzecz księcia przez osadników i pochodziła od

staropolskiego wyrazu *lgota*. Od XVI w. Ligota należała do dóbr niemodlińskich. W XVII w. wybuchł we wsi protest chłopów, którzy nie zgadzali się na obciążenia wynikające z przymuszania ich do płacenia daniny. Opór chłopów ostatecznie zdławiono a przywódców uwięziono. Prawdopodobnie 3 osoby zostały ścięte.

Ligota składała się z dobra rycerskiego oraz wsi, do której należała również Kolonia Rutki. Działał tutaj kamieniołom bazaltu. Dzięki uruchomieniu linii kolejowej Opole-Niemodlin materiał z Rutek dostarczany był m. in. na rynki na terenie Śląska. Oprócz kamieniołomu w Rutkach działała także kopalnia gliny ceramicznej. W Ligocie już w XVIII w. pracował sprzężony z tartakiem, młyn wodny a tradycje związane z młynarstwem znane są od XVI w. Przeszedł pracować w latach 30. XX w. Jeszcze w XIX w. natomiast wzniesiono młyn zbożowy. Do dziś zachował się budynek młyna ujęty w ewidencji zabytków. W XIX w. powstała trzyklasowa szkoła katolicka w Tułowicach, do której uczęszczali dzieci z Ligoty. W drugiej połowie XVIII w. gmina liczyła ok. 400 osób oraz kilkadziesiąt gospodarstw. W XIX w. miejscowość została włączona do dóbr tułowickich. Później przejęła je rodzina Frankenberg-Ludwigsdorf. W 1939 roku Ligota Tułowicka należała do jednej z większych, pod względem powierzchni miejscowości w powiecie niemodlińskim. We wsi funkcjonowała dwuklasowa szkoła katolicka, 2 sklepy, stolarz, krawiec, kołodziej, szewc, kowal oraz pracowało 2 oberżystów.

W 1945 roku mieszkańcy Ligoty zostali wysiedleni do obozu pracy w Łambinowicach. Większość wywieziono do Niemiec, powróciło bardzo niewielu.

SKARBISZOWICE

79. Światłodruk,
Skarbiszowice, sklep Gonschiora, dom gościnny Mehla, szkoła.
Datownik pocztowy - 23.05.1918. Wydawca: C.Simon, Brieg.

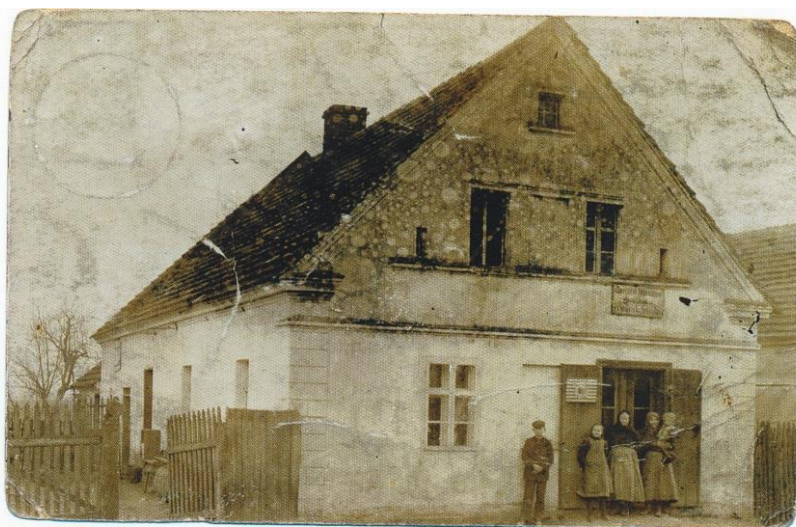
[w] *Od Tillowitz do Tułowic...*, s. 62

Pierwsze wzmianki o miejscowości pojawiają się w XIV w. Prawdopodobnie pierwotna nazwa brzmiała *Sybovice* lub *Zybovice*. Istnieje przypuszczenie, iż nazwa mogła pochodzić od rycerza Seyberta lub Seiferta, który pełnił funkcje zasadzcy osady. Z nim również związane jest istniejące jeszcze w latach 30-40 XX w. grodzisko. W XVII w. wieś weszła w skład dóbr niemodlińskich. Około XVIII w. posiadała oddzielne dobra szlacheckie i rycerskie. Działała tu cegielnia, wiatrak oraz odkrywka darniowej rudy żelaza. Wiatrak zlikwidowano w okresie międzywojennym, a był on prawdopodobnie jedyną murowaną budowlą typu holenderskiego w powiecie niemodlińskim. Wtedy również zlikwidowano cegielnię. Ponadto była gospoda, kilka warsztatów rzemieślniczych,

kwitł handel. Od XIX w. istniała 1-klasowa szkoła, do której uczęszczało 90 uczniów, a lekcji udzielał 1 nauczyciel. Przedszkole powstało dopiero w XX w. Funkcje burmistrza pełnił wtedy Johann Kalusche.

Podczas II wojny światowej Skarbiszowice nie uniknęły zniszczeń. Zostały zbombardowane kilka dni przed przejściem frontu wojsk radzieckich, śmierć poniosło kilka osób. Obecnie jest to bardzo niewielka miejscowość, zamieszkuje ją nieco ponad 200 osób.

SZYDŁÓW

81. Światłodruk.
Szydłów, sklep Friedricha Scholza.
Datownik pocztowy 28.04.1912. Wydawca: brak danych, przypuszczalnie właściciel sklepu.

[w] *Od Tillowitz do Tułowic...*, s. 63

Najwcześniejsze wzmianki o Szydłowie pochodzą z XIII w. Nazwa wywodzi się od przezwiska założyciela wsi: *Szydło*. W gwarze łowieckiej to rodzaj poroża jelenia lub kozła. Inne znaczenie to po prostu 'siedlisko, osada, miejsce osiedlenia się'. Pierwsi mieszkańcy zajmowali się pracą na roli oraz bartnictwem. W końcu XIX w. rozpoczęto wydobywanie złóż torfu z bagien. Do poł. lat 30. XX w. działał tu tartak parowy. Najdynamiczniej wieś rozwijała się w XIX w. Powstała linia kolejowa Opole-Nysa oraz Szydłów-Lipowa Śląska. Zbudowano katolicką szkołę, która liczyła 3 klasy i łącznie ok. 200 uczniów.

Jest to druga co do wielkości miejscowość w gminie oraz wraz ze Skarbiszowicami najbardziej malownicza. Jej powierzchnia wynosi ponad 4 tys. ha zamieszkiwane przez ok. pół tysiąca osób. Szydłów jest położony wśród lasów (Bory Niemodlińskie), w których natknąć się można nadal na pozostałości po istniejących tu kiedyś domach smolarzy. Na terenie miejscowości są złoża ilów i piasków wykorzystywane do produkcji ceramiki oraz w budownictwie. W obu miejscowościach prosperują cegielnie. Na pocz. XX w. rozpoczęto budowę kościoła będącego filią katolickiej parafii Tułowice.

Na terenie miejscowości znajduje się dwustuletni modrzew europejski oraz ponadstuletnia sosna pospolita uznane za pomniki przyrody.

TUŁOWICE MAŁE – PRZYŁOGI

76. Światłodruk,
 Małe Tułowice, staw, gospoda J. Wiehle, sala taneczna wewnątrz gospody.
 Data druku szacowana na lata 1920-1940. Wydawca: R. Walla, Gr.-Stein Bhf. O/S.

[w] *Od Tillowitz do Tułowic...*, s. 61

Przyłogi – urzędowa nazwa przysiółka Tułowice Małe oddalonego od nich o jakieś 2 km. Nazwa Tułowice Małe funkcjonuje od 1948 roku, inna nazwa to *Huta Teresa* wzięta od zlewni żeliwa prosperującej na tym obszarze. Przetapiano tu rudę żelaza na tzw. surówkę. Działała tu również, niezależnie od huty, fabryka maszyn rolniczych, którą założyli Frankenbergowie. Odlewnia i fabryka działały w latach 1918-1939. Produkowano tu odlewy dla kopalni i hut, maszyny rolnicze, siatkę ogrodzeniową oraz sprzęt do produkcji mleczarskiej i rzeźniczej. Specjalizowano się w produkcji krat zewnętrznych oraz sprzętu do rybołówstwa i pszczelarstwa. Zatrudniano ok. 200 osób. Działała tu najstarsza na Śląsku bażaniarnia.

W 2008 roku Tułowice Małe stały się sołectwem. Przysiółek zamieszkuje ok. 200 osób. Działa tu Ośrodek Rekreacji i Wędkarstwa. Łączy on dwie funkcje – świetlicy oraz siedziby koła wędkarskiego. Działa tu odlewnia żeliwa – „Ekopol Opolski”. W pobliżu znajduje się Staw Hutnik. Zajmuje pow. ok. 20 ha. Od 1792 r. był to końcowy trakt komunikacyjny dla spławianego drewna i torfu opałowego pozyskiwanego z lasów tułowickich. Obecnie atrakcyjne miejsce dla wędkarzy.

TUŁOWICE

Nazwa miejscowości pierwotnie brzmiała *Tillowitz*, pochodzi prawdopodobnie od imienia *Tilo*. Po raz pierwszy wzmiankowana była w XV w. Wieś często przechodziła w ręce różnych właścicieli. W XVIII w., kiedy pieczę nad nią sprawował Jan Nepomucen von Praschma – właściciel Niemodlina; zaczyna się w Tułowicach rozwijać przemysł. Powstaje m.in. huta żelaza zwana *Theresienhutte*. Wieś liczyła wtedy ponad 300 mieszkańców i należała do jednej z większych w powiecie niemodlińskim. Od początku produkcja rolna stanowiła niewielki odsetek zajęć mieszkańców. Funkcjonowała za to kopalnia torfu, glinki ceramicznej, bazaltu. Działał browar, gorzelnia i młyn. W

1803 roku założono 3-klasową szkołę, do której uczęszczało ok. 230 dzieci. Kościół parafialny w Tułowicach wzmiankowany jest już w XV w. Obecny kościół zbudowany został na pocz. XIX w., odnowiony po wojnie.

W XIX wieku Ludwik Praschma rozpoczął wydobycie glin ceramicznych i produkcję fajansu, od 1889 roku produkcją ceramiki zajął się Erhard Schlegelmilch. Wówczas powstała nowoczesna fabryka porcelany produkująca porcelanę stołową, dekorowaną motywami kwiatowymi i plastycznymi. Po II wojnie światowej, produkcję rozpoczęto w 1946 roku. Zarzucono jednak produkcję ceramiczną na rzecz porcelitu. Na pocz. XXI w. zakład ogłosił upadłość, spowodowaną m.in. złym systemem zarządzania. Fabryka została przejęta przez prywatną firmę. Powołano podstrefę Starachowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Spowodowało to napływ kapitału zagranicznego i zagospodarowanie upadłego "Porcelitu Tułowice".

88 *z: Komplet stołowy*
Frühstückssatz
Breakfast set
h: 10 | 12 | 14,5 | 2 | 19,5
c: 47 × 411

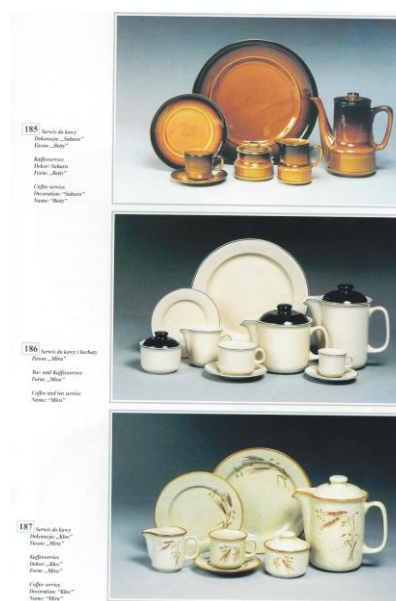
89 *z: Filiżanka z podstawką*
Tasse mit Untertasse
Cup and saucer
h: 4,5 - 7,4 | 12 - 12
c: 42 × 411
g: A.B. Kowalik

90 *z: Komplet stołowy*
Frühstückssatz
Breakfast set
h: 9 - 10 | 2 | 15,8 | 2 - 19
c: 47 × 411

60 *z: Filiżki deserowe • Dessertteller • Dessert plates*
h: 1,8 - 2,5 | 19,5 - 19,8
c: 47 × 411

28 *z: Serwis do kawy: czajniczka, mlecznik, filiżanka, podstawa i talerzyk, (Silberpergament)*
Kaffeeservice: Zuckerdose, Sahnekrümelchen, Beize, Entensauce, Teller
Coffee set: covered sugar bowl, creamer, cup, saucer, plate
h: 12 - 12 | 9 - 7 | 6,5 - 10 | 2 - 14,5 | 2 - 20
c: 42 × 411
g: Katarzyna Pawliczyn

185 *z: Serwis do kawy*
Kaffeeservice: Zucker-
dose, Beize
Kaffeeservice
Teller: "Silber"
Tasse: "Silber"
Coffee service
Decorations: "Silber"
Name: "Silber"

186 *z: Serwis do kawy (czajnik)*
Kaffe: "Silber"
Beize und Kaffeeservice
Tasse: "Silber"
Coffee and hot service
Name: "Silber"

187 *z: Serwis do kawy*
Kaffeeservice: "Silber"
Tasse: "Silber"
Kaffeeservice
Teller: "Silber"
Tasse: "Silber"
Coffee service
Decorations: "Silber"
Name: "Silber"

[w] *Tułowice Porcelit : Silesia*, s. 34, 25, 17, 72

Również w XIX w. hrabia Fryderyk Frankenberg-Ludwigsdorf von Schellendorf wznosił neorenesansowy pałac w Tułowicach. W budowie wykorzystano pozostałości starych murów poprzedniego zamczyska. Obiekt dosyć pomyślnie przetrwał próbę czasu. Od lat funkcjonuje w nim internat Technikum Leśnego. Uczniowie opiekują się również ponadstuletnim przypałacowym parkiem. Szkoła swą historię rozpoczęła w roku 1937 kiedy to utworzono w Tułowicach ośrodek szkoleń dla robotników leśnych.

105. Pałac w Tułowicach (lata 1999-2000).

[w] *Od Tillowitz do Tułowic...*, s. 106

BIBLIOGRAFIA:

1. Moja mała ojczyzna Tułowice / Małgorzata Paszkowska, Małgorzata Wąsowicz.- Tułowice : Urząd Gminy Tułowice; Opole: Związek Gmin Śląska Opolskiego, 2001.
2. Od Tillowitz do Tułowic / Mariusz Woźniak, Elżbieta Woźniak ; tł. na jęz. czes. PaDr Irena Rudolfova, Vaclav Radimersky. - Tułowice : Urząd Gminy, 2007.
3. Pieczęcie gminne powiatu niemodlińskiego/ Aleksandra Starczewska-Wojnar. - Cz. 2: Temida. - Il. // Puls Niemodlina. - 2009, nr 7 (59), s. 5.
4. Przemysł w tułowickich dobrach / Mariusz i Elżbieta Woźniak. - Il. // Nowa Gaz. - 2010, nr 5, s. 23.
5. Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska. T. 3, F-G / pod red. Stanisława Rosponda, Henryka Borka ; Instytut Śląski - Instytut Naukowo-Badawczy w Opolu, Polska Akademia Nauk. Komitet Językoznawstwa. - Opole : Instytut Śląski, 1986.
6. Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska. T.11, Poż-Roz / pod red. Stanisławy Sochackiej ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy - Instytut Śląski w Opolu, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej. - Opole : Wydawnictwo Instytut Śląski, 2004.
7. Tułowice Porcelit : Silesia. - [Opole] : "Adan", cop. 2000.
8. Tułowice - Tillowitz : z tej samej gliny / [tekst i red. Mirosław Leśniewski, Daniel Podobński ; tł. Danuta Serwotka]. - Wyd. 2- Tułowice : Urząd Gminy, 2007-2008.
9. Województwo Opolskie : podregiony, powiaty, gminy. 2013 / Urząd Statystyczny w Opolu = Opolskie Voivodship, Subregions, Powiats, Gminas 2013 / Statistical Office in Opole ; przewodn. Anna Koska ; red. gł. Janina Kuźnicka-Opole : Urząd Statystyczny, 2013.
10. Zobacz jak tu ciekawie!- Tułowice : Urząd Gminy, [2000].

-VARIA-

**W bibliotecznym obiektywie. Spotkania – wernisaże – jubileusze
(zdjęcia ze zbiorów WBP w Opolu)**

Zdjęcia z wernisażu wystawy „Babie lato” (8.09.2014 r.)

Zdjęcia z koncertu "Muzyka w Galerii, czyli galeria muzyki" (11.09.2014 r.)

Zdjęcia z wizyty bibliotekarzy z Białgorodu (14-20.09.2014 r.)

W dniach 14-26 września w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej gościli bibliotekarze z Białgorodu w Rosji (Elena Bocharnikowa, Yulia Gumenowa Anzhelika Kir

deeva i Larisa Chizh).

Zdjęcia z jubileuszu 50-lecia pracy twórczej Harrego Dudy (24.09.2014 r.)

24 września w czytelni WBP przy ul. Piastowskiej 18 miał miejsce jubileusz 50-lecia pracy twórczej poety, dziennikarza, działacza kultury i wydawcy - Harrego Dudy.

Zdjęcia z wizyty bibliotekarzy z WBP w Bańskiej Bystrzycy (22-26.09.2014 r.)

W dniach 22-26 września 2014 delegacja bibliotekarzy z Opola gościła w Państwowej Bibliotece Naukowej w Bańskiej Bystrzycy na Słowacji. Nasi bibliotekarze, oprócz księżnicy, zwiedzili także stare miasto, muzea i galerie.

Zdjęcia z wernisażu wystawy „Romarising - bohaterowie kampanii społecznej w obiektywie Chada Evansa Wayatta” (30.09.2014 r.)

30 września w czytelni WBP odbył się wernisaż wystawy „Romarising - bohaterowie kampanii społecznej w obiektywie Chada Evansa Wayatta”

